

SENOJO LIETUVIŲ TIKĖJIMO METMENYS

Dr. Jono Balio "Lietuvių liaudies pasaulėjautą" sutinkant

Jonas Balys, LIETUVIŲ LIAUDIES PASAULĖJAUTA tikėjimų ir papročių šviesoje, Chicago 1966. 120 psl. in 8°. Leidėjas — Pedagoginis lituanistikos institutas, mecenatas — Lietuvių tautinis akademinis sambūris. Knygos kaina \$3.00, gaunama "Drauge".

ANTANAS MAZIULIS

kalbininkų išvadas, kai kurias istorikų prielaidas ir t. t., kartais gal ir be reikalo nuedamas iki perdėto atsargumo bei kritiškumo, tačiau gal darbo pradžioje tai ir buvo būtina, kai reikėjo visuotinai atsiskirti nuo pas mus iki kaulų įsišaknijusių romantinių prielaidų, išvadų ir atradimų. Šiaip jis linkęs daugiau pasikliauti patia tautosaka, kiek kronikomis. V.są medžiagą la-

veikis, tebėra plačiau nelėsta ne vad. interpretacija. Niekas dar iš lietuvių pagrindinai nebandė nuvilkti tokių mūsų šaltiniuose žodžių kaip drakonas, diabolus, stabas ir kt. drabužėlio, nepažiūrėjo dar niekas, kokias senojo tikėjimo apraškas po šiais ar kitais žodžiais pakasė įvairūs kronistai. Ir labai gaila, kad pas mus dar neatsirado koks nors darbelis, panašus į vokiečio H. Achterbergo ar kurio kito. Senojo lietuvių tikėjimo šaltinines nuotrupas tiriant, mums reikia būtinai skirti interpretatio antiqua, christiana, romana (J. Dugosiaus) ir protestana. Dr. J. Balys šiame darbe netiesiogiai jau užklūdo interpretatio romana (23 psl.), kai jis kalba apie mados reikalingą kronistams rašyti apie amžinąją ugnį, vaidilutes. Tačiau mus nemažiau iki šiol klaidino ir tebeklaidina interpretatio protestana, kur prigrydyti katalikų papročiai padaromi senojo lietuvių tikėjimo liekanomis. Tai Tilžės bei Raganės bažnyčioms įsakymai, atskiros Wolfenbuetelio postilės vietos ir kai kurie kiti raštai. Nesikirdami šios interpretacijos, lengvai darėm lietuvių stabmeldžius. Ir iki šiol, (Nukelta į 2 psl.)

Dr. Jonas Balys

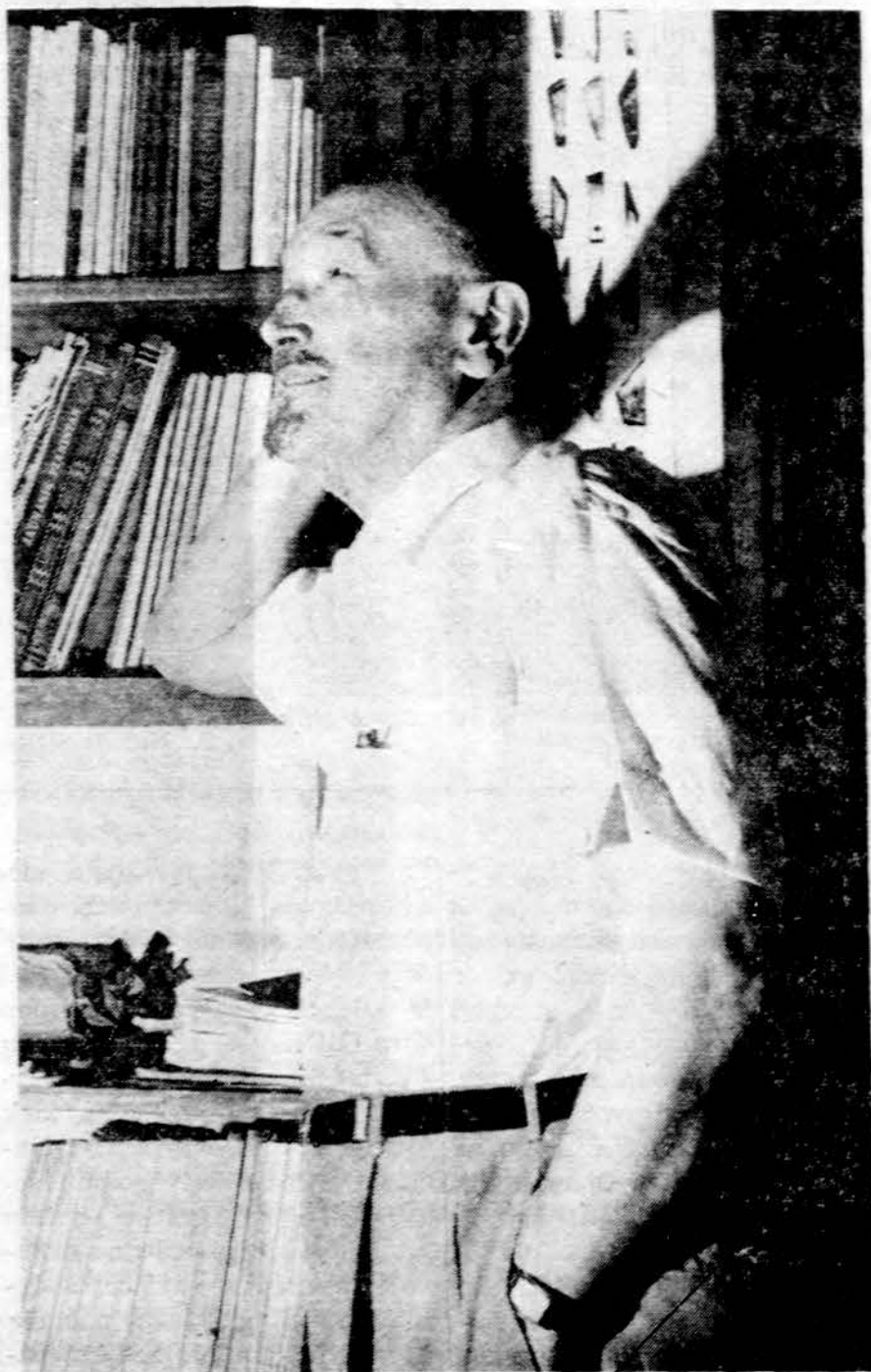
bai rūpestingas: perkošia tautosakos ir lyginamosios religijos mokslų žvilgiu (mes jį paprastai žinome tautosakos tyrinėtoju, bet jis studijavo pas labai žymų kultūrinį ciklo etnologijos kūrėją ir lyginamosios religijos tyrinėtoją W. Schmidta, vienuolį misininką, S.V.D., parašė disertaciją apie šamanizmą), todėl jo tyrinėjimai nėra vien vienos siauros mokslo srities atstovai, bet su gerokai platesne įvalga.

Neturime dar interpretacijos

Mūsų senojo tikėjimo šaltinius prieš II pas. karą buvo rūpestingai pradėjęs tyrinėti prof. dr. Z. Ivinskis, nors ir stiprioje A. Bruecknerio įtakoje, bet dėl nepalankių laiko sąlygų iki šiol dar jie mažai teistirti ir tebėra neatsakytas nei atskirų šaltinių ryšys bei vienas kitam po-

Satrijos kalnas — senosios lietuvių religijos kulto vieta Zemaitėse.

Prof. Juozas Zilevičius Lietuvių muzikologijos archyve

Nuotr. Alg. Kežio, SJ

J. ŽILEVIČIUS — MUZIKOLOGAS KOMPOZITORIUS

Jo septyniadesimt penkerių metų sukaktį minint

PROF. LEONARDAS J. SIMUTIS

Tenka džiaugtis, kad Chicago lietuvių visuomenė sumanė atitinkamai pagerbti komp. Juozą Zilevičių, plačią ir garbingą vagą išvairių muzikinių kūrybos ir veiklos baruose. Retas mūsų koncertas ar šiaip jau kultūrinis rengimas apsieina be jo kūrinių.

Šį mėnesį sueina šešeri metai, kai Juozas Zilevičius atvežė į Chicago savo labai vertinimą kolektyvą — Lietuvių muzikologijos archyvą ir patalpino jį lietuvių tėvų jėgų namuose. Šįmet taipgi sueina 75 metai nuo Juozo Zilevičiaus gimimo Jerubaičių viensėdyje, Plungės

valsė, žemaičių bajorų šeimoje. Ji pernai suėjo 50 metų nuo J. Zilevičiaus įstojimo Petrapilio konservatorijon. Kaip muzikologas, Juozas Zilevičius rašė apie įvairius praeities lietuvių muzikus kompozitorius, lietuvių chorų, orkestrų ir jų dirigentus. Kaip kompozitorius, jis sukūrė daugiau kaip 300 kūrinių. Lietuvos valstybė, įvertindama jo kūrybą ir bendrai muzikinę veiklą, 1935 m. apdovanojo jį trečiojo laipsnio Gedimino ordinu.

Apie Juozo Zilevičiaus darbus ir kūrybą rašė prof. Jonas Puzinas "Drauge" 1960 m. balandžio 30 d., Jonas Zdanis "Drauge" 1958 m. liepos 26 d. vertino Zilevičiaus įstojimo Petrapilio konservatorijon. 1935 m. Konradas Kaveckas apžvelgė Juozo Zilevičiaus 30 metų muzikos darbus ir nuopelnus.

1919 m. Juozas Zilevičius baigė Petrapilio imperatoriškosios muzikos konservatorijos teoretinį kursą su laisvojo menininko laipsniu. Tuo pačiu laiku jis baigė rajoninius mokyklų muzikos mokytojų kursus ir dainavimo bei muzikos mokytojų kursus, o taipgi Petrapilyje lankė archeologijos ir meno istorijos institutus.

Lietuvoje ėjo Teatro administratoriaus, Meno skyriaus viršininko pareigas. Klaipėdos konservatorijoj mokytojavo ir vėliau buvo jos direktorius. 1929 m. Lietuvos Švietimo ministerijos pasiūstas tyrinėti Amerikos lietuvių muzikinės veiklos. Ap-sygyveno Elizabeth, N. J., ir dirbo ten kaip vargonininkas, muzikos mokytojas ir chorvedys. Buvo ėia dainų švenčių organizatorius ir jungtinių chorų dirigentas daugiausia New Jersey valstybėje, New York, Bostono ir Wilkes-Barre, Pa., apylinkėse.

(Nukelta į 2 psl.)

Kertinė Parasė

Juo daugiau bus išlieta rašalo, juo mažiau reikės kraujo

"Giedros" konkursą laimėjusio ALOYZO BARONO žodis premijos įteikimo iškilnėje lapkričio 27 d. Jaujimo centre, Chicagoje.

Malonūs literatūros Bičiuliai,

Siandien ėia išeitų kalbėti lyg ir apie heroizmą ir idealizmą, nes ir Giedros konkursas buvo skirtas idealios herojiškos moters atvaizdavimui, tačiau tenka pastebėti, kad herojai liko anapus, ir to heroizmo vaizdavimas yra gana sunkus, nes nėra betarpiško ryšio. Ten vykusią reto herojiškumo nuogą tikrovę pavaizduoti reikia didelio talento ir drąsos, todėl retas tai kol kas daryti ryžtasi. Kas gali būti herojiškesnio už keturių žuvusių partizanų motiną, neverkėnį, kad neišduotų penktą, ir kas begali būti herojiškesnio už tėvą, kuris, išėidamas į kovą su okupantu, kartu išsiveda ir savo nepilnametį sūnų. Apie herojiškumą reikia kalbėti su lūpomis ir širdimi, skirtomis maldai, nes paprastas herojiškumo kartojimas yra šventvagystė. Herojiškieji mūsų tautos vaikai žygiai dar nėra pasibaigę, nes nėra pasibaigusi kova už laisvę. Tik laiko perspektyvoj bus galima drąsiau ką nors bandyti kurti, nors tai ir nebus lengva, nes tokiame herojiškumui atvaizduoti, koks buvo Lietuvoje, reikia didelio talento, kitaip bus tik neįtikima profanacija. Dėl to ir mano knyga gali kai kas nusivilti, neradęs to herojiškumo, o paprastą, kad ir ne visai kasdienišką gyvenimą. Ir tai norėjau padaryti kaip galima literatūriškai, nes siekimas tobulumo ir yra viena iš mūsų kovos detalių ėia.

Pradžioje dėl temos sunkumo skeptiškai pažiūrėjau į konkursą, tačiau, pakartotinai jį paskelbus, ir kai pakartotinai kai kuri spauda pradėjo konkursą pulti, ryžausi dalyvauti, norėdamas įrodyti, kad apie viską galima rašyti, tik reikia rašyti taip, kad būtų literatūra. Antra, būdamas dar kol kas gyvas rašytojas, turėjau paremti ne žodiniu pritirimu, bet pačiu kūrybiniu mostu grupės lietuvių pastangas premijine injekcija aktyvinti mūsų literatūrinį gyvenimą. Šiaip ar taip, premijos, kad ir nėra pati geriausiaji priemonė literatūros ugdymui, tačiau jomis keliamas susidomėjimas literatūra, kalbama, kas galėjo ir ko negalėjo būti, lyginama ir svarstoma. Tai yra literatūrinio vandens sujudinimas, padėdas visiems leidiniams.

Mūsų sąlygose sunkiai bemanoma politinė kova, todėl tenka kovoti už savo kraštą kultūriniais atsiekimais, ypač kad tie atsiekimai galės būti kultūrinio tėvynės palikimo. Laiko tėkmėje visi tarpusavio ginčai, reliatyviai didelė veikla, siekimas posto ir kovos dėl kokių nuopelnų pripažinimo, laiko bus nupūstyti

kai pelai, ir liks tik didieji grūdai, tikroji kūryba, atsiliekanti prieš metų kantis. Mažosioms tautoms, nepajėgiančioms grumtis kardu, tėra tik vienas pasirinkimas — kultūrinis prasiveržimas. Ir to niekas taip puikiai nesupranta ir neįvertina kaip žydai. O ir didžiosios tautos, šaltąjį karą vedamos, yra įsitikinusios, kad juo daugiau bus išlieta rašalo, juo mažiau reikės kraujo. Ne tik politiniai mūsų straiptiniai, bet kiekvienas meno kūrinys, nepaisant, ar jis bus svetimųjų pastebėtas ar ne, kovoja už savo kraštą, nes ir mes patys turime stiprėti ir auklėtis dvasine prasme, nes tik dvasia gali kurti ir uždegti, o materija vykdyti.

Kalbant apie herojines temas, galima pasakyti, kad mūsų kovai ir kultūrinio aruodo pildymui gali būti reikšmingesnis talentingai atliktas natūrmortas, negu blogai pavaizduotas kad ir Kalniškės mūšis. Iš kitos pusės, jauniems mūsų herojinis žygys turi pateikti ir istoriją, ne vien tik menas. Tačiau jei tokie kūriniai yra meniškai, kaip pvz. Landsbergio kitataučių gerai įvertinti "Penki stulpai turgaus aikštėje", jie mūsų tėvynei gali duoti daugiau negu dvigubą laimėjimą. Be abejo, šalia grynosios literatūros tautai laimėjimo gali nešti autobiografiniai kūriniai, kaip Nasvyčio "Armonienės "Palik ašaras Maskvoj", ar nuosirdaus pokalbio su Dievu užrašai, kaip Sibiro lietuvių maldaknygė.

Sunku kalbėti apie lietuvių kai kurių plunksnos žmonių savanorišką komunistiniam stabui vergijos pasirinkimą, bet, nepaisant tų liūdny atvejų, ne tik lietuviai, bet ir viso pasaulio rašytojai pasisako už laisvę. Tai paljudyti galėtume, primindami, kad pasaulio rašytojų PEN klubas (Playwrights, Poets, Editors, Essayists, Novelists) dar šiandien savo pareigūnų tarpe neturi jokio oficialaus Sovietų Sąjungos atstovo, kai tuo tarpu sovietų pilna įvairiuose kituose tarptautiniuose vienetuose, nepaisant, ar tai būtų matematikai ar istorikai. Šįmet PEN klubo suvažiavime turėjo dalyvauti ir sovietai, nors ir ne tie, kurie buvo kviešti, tačiau sovietai, apkaltinti rašytojų persekiojimu, išsigando ir neatvyko. O ir pačiame suvažiavime net ir gerokai kairūs rašytojai pasisakė prieš diktatūrinę prievartą.

Prof. Potoker, vertindamas "Saturday Review" žurnale mano knygą, apgailestavo, kad aš komunistus pavadinu raupų suėstais veidais, įkypų akių mongoliškom kreatūrom. Ir tegalėjau atsakyti, kad ne kūnas mus baido, bet šlykšti, žmogaus dvasią deformuojan-

(Nukelta į 2 psl.)

Šiame numery:

- Juo daugiau bus išlieta rašalo, juo mažiau reikės kraujo.
- Senojo lietuvių tikėjimo metmenys.
- J. Zilevičius — muzikologas kompozitorius.
- Gunars Salins eilėraščiai.
- Netekėjusi moteris (novelė).
- Australijos dienos vėl sugrįžta.
- Šimtmetis nuo pedagogų mokyklos Veiveriuose.
- Valdaro Motuso paroda Čiurlionio galerijoje.
- Dvidešimties tūkstančių mokslininkų suvažiavimas.
- Kultūrinė kronika.
- Spygliai ir dygliai.

SENOJO LIETUVIŲ TIKĖJIMO METMENYS

(Atkelta iš 1 psl.)

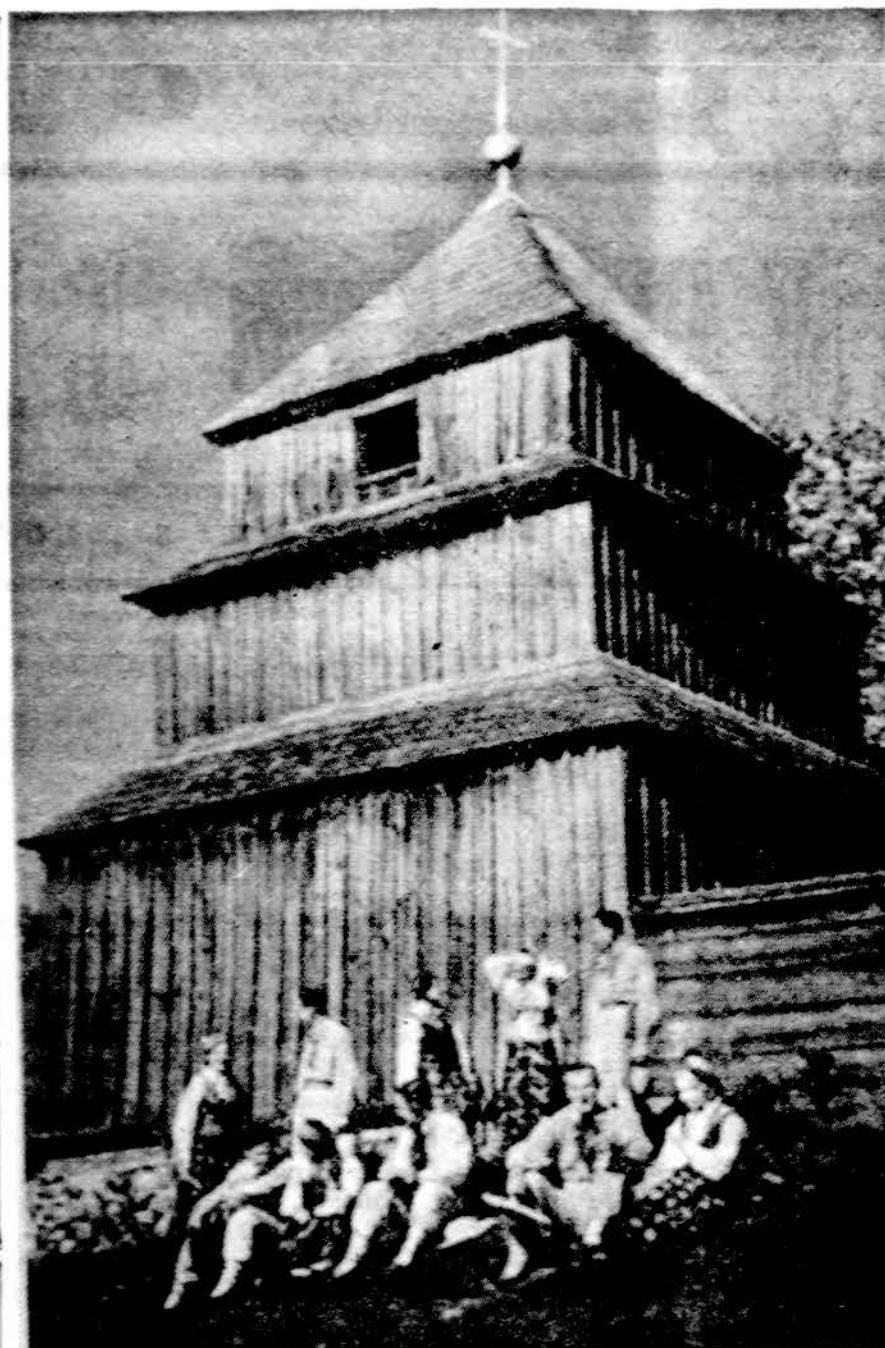
neturint senojo lietuvių tikėjimo šaltinių žinių interpretacijos, dar ir šiandien net tautosakinio darbu priedurai šaltiniams žiniomis pasinaudoti nėra lengva.

Zemyna, kalnai, akmenys, vanduo ir miškai

Šio dr. J. Balio darbo atskiri skyriai tenka jungti būriais, nes trumpoje apžvalgoje lengviau aptarti žemės, būtent žemynos skyrius vienas įdomesnis. Čia autorius gražiai apžvelgė žemės dievybės visokius vardus (žemyną, žemėpatį, žemynėlę, žemeliuką), palygino ir su kitų tautų šios rūšies dievybėmis. Davė ir vieną kitą žemei maldą. Tai gana įdomus ir apžvalgas skirsnis. Gana išsamus ir apžvalgas yra ir akmenų bei kalnų gerbimo skyrius. Tačiau gaila, kad nepanaudotas labai įdomus Vilniaus jėzuitų užrašų apžvalginis darbelis (M. Mozūraitis, Pagonizmo likučiai Lietuvoje XVIII amžiuje, Gimtasai Kraštas, 1943). Ten Mozūraitis duoda labai įdomių ištraukų apie akmenų gerbimą iš jėzuito Ig. Ostrovskio užrašų, įdomesnių nei paskelbė S. Rostovskis. Gaila, kad autorius per mažai paryškino pėdotųjų akmenų reikšmę ir jiems pagarbos susidarymą.

Vandeniui skirtas skirsnis žymiai platesnis ir įdomiai pabrėžia lietuvių vandens baimę. Dėl šios vandens baimės nenorėčiau perdėmi sutikti. Man rodos, kad ji ryškesnė yra tik Vidurio Lietuvoje, kur nėra didesnių ežerų. Jos nepastebėjau pajūrio lietuvių tarpe, jos savaip nėra nei didesnių ežerų apylinkių gyventojų tarpe, kur skendimas yra palyginti gana dažna mirtis. Ir pvz. lyginant Rokiškio apl. ir tokių Sartų, Luodžio apl. gyventojus, pastebimas įdomus reiškinys. Skendimo labai bijosi nuo Rokiškio žmogus, jis dažnai baiminasi važiuoti ežerais, kai toks dusetiškis, salaikiškis, — rokiškėno nuomone, — "tenda prilakti". Ir taip rokiškėnas, kamajūškis ar užpalėnas apie nuskenusį žmogų kal-

ba keliasdešimt metų, kai duse-tiškis skendimą užmiršta po metų ar dviejų, nes jam skend-duolio mirtis tokia pat, kaip pvz. važiuojant, miške ar pana-ši nelaimė, bet užtai dešimtimis metų šneka apie žaibo nutren-kimą. Ir tas nebijojimas vanden-dens galima pavaizduoti, kad ir tokios 20 m. Vosgelių mergaitės 1939 žygiu. Ji pavasariomis au-dė pas tetą jūžintiškiuose, t. y. kitapus Sventosios. Staiga susirgo jos namuose motina. Se-suo per šventąją susisaukė su seserimi, kad reikia grįžti namo. Ir taip Nastė Malašinskaitė, kurią dr. J. Balys gali prisimin-ti kaip tautosakos užrašinėto-ją, neieškojo kelio kur nors per tiltus, bet pasirinko šliaužimą per belūžtantį Limino ež., tik-riau Sventosios upės išsiliejimą. Ir iš jos tokio šliaužimo, jau per lauziamą Sventosios ledą, niekas nesistebėjo, nelaikė jos nė drasia. Lygiai taip pat nei niekas stebėsi, nei drasiu laiko, jei per Rašų ež. ūkininkas varo dviejų vadžių pagalba arkli. t. y. suskaldo arklio ir savo svo-rį platesnei ledo dangai. Ir reik-ia pabrėžti, kad šių apylinkių žmogus didelės baimės vandeniui bei skendimo galimybei ne-iaučia, nes iš vaikystės prie van-dens netikėtųmų pripratęs, nors šios tokios vandens dvasiai aukos nevengia, pvz. dažnai esu-matės, kai senesnis žmogus prieš maudantis įmeta kelas žoles, kai mano tėvas man tai drausdavo daryti, nes tai būtų jau krakščioniško Dievo įžeidi-mas, tai esąs burtas. Kai kas sakydavo, kad reikia rudeniais Tarpusventėje (žemiau Kalbu-tiškių tilto Sventojėje) nušauti ir neiešgioti arba naras, tada Sventoji g e r a i užsalsian-ti ir žmogaus nepasiimsianti. Panašiai reikią daryti ir prie Ragavos Sartuose, kad šie žmo-gaus aukos nenorėtų. Kiti tam reikalui seniau prigrūdėdavo žiurkę, katę, bet taip darė ko-lonistai rusai dar 1938 m. Kai kas pasakodavo, kad Zaras ež. užtenka paskandinti uodą, mu-sę, įmesti sugautą ir nusukta nas apie nuskenusį žmogų kal-

Senoviškoji varpinė Lietuvoje.

Nuotr. A. Naruševičiaus

jai galvą reikia nukąsti). Dary-ti platesnė išvada, kad lietuvis-bijo vandens vien iš pastangų surasti skenduolį, būtų gal ir per skubų. Lietuvis stengėsi kiekvieną lavoną palaidoti, ne-matės, kur ir kaip būtų miręs. Taip pat lietuvis savotiškai ven-gia šlapio kapinaičių. Bet ar tai turi ryšio su vandens kokia baimė aplamai, reiktų dar at-skirai tirti. Tokios pat aukos te-reikalaudavęs Viensavo ež., taip pat Čičirys, tačiau d'nesnės rei-kią Jūžintui, nors ir nepasaky-davo kokios. Aiškiai metinės au-kos reikalaujas ir prie Salų Dvi-ragis, kuris kažkada nusileidęs iš dangaus, kai mergaitė pašau-kusi veršiuoką Dviragių, taigpi ir atspėjusi debesysse grasinan-čio ežero vardą. Vadinamųjų šventų šaltinių pilna Lietuva ir visų tų vanduo teka Saulės link, kas visados žmonių pabrėžiama. Ar galima visus Alkupius bei Sventąsias tik iš vardo susieti su išskirtiniu senojo lietuvių pa-gerbimu, dar reiktų atskirai tyrinėti, ypač Alkupius ir jų pir-minę reikšmę.

Miškamis ir medžiams au-torius skyrė žymiai daugiau do-mės. Taip pat atskirai aptaria ir jų gerbimo seką. Pradmeniu laiko žaliosios šakelės reikšmę, čia pridurdamas mūsų verbų kadugio prasmę, kas vargu ar taip jau aišku. Antruoju sekos tarpasniū esąs manymas, kad medis ir augalas yra tokios pat gyvos būtybės kaip ir gyvuliai. Kaip skirti šių dviejų raidos skirsnių sąsąją, plačiau nepaaiš-kinta, nors, aplemami, ji nėra šiaip aiški. Antrąjį skirsinį aiš-kinamas, pastebi, kad lietuvių sodybos skėsta medžiuose ir tuo ryškiai išsiskiria iš slaviškųjų (67 psl.). Pastaba tikrai verta visų tautotyrininkų domės ir tikrai dažnai būdingai raiški. Tačiau ji reikalinga šiek tiek patikslinti, kad ir vakarinių gu-

dų dažnai sodybos skėsta me-džiuose, bet jų savininkai dau-giausia yra gana seniai sugu-dėję lietuviai, nors čia gali būti ir klimatinio sąlygų tapatumo apraška. Šiaip gudų ir slavų sodybų išskirtinė žymė laiky-čiau gal ne tiek medžius, kiek jų netvarkingai sustatytus ūki-nius trobesius, kai lietuvių so-dybose būdinga tvarka, o taip pat ir tam tikras erdvumas, ku-rio pasigendame vokiečių sody-bose. Šiaip autoriaus pastaba dėl sodybos medžių reiktų pa-pildyti, kad Užnemunės sodybo-sė dar dažnės apsidinimas ir paprastais alksniais, bet tai vis tik praktiško reikalas (sku-biai augančios savos malkos). Nežinau, ar vien dėl tariamo šventumo vengiama sodyboje buvo pušis ir eglė. Kai kas jų vengė paskutiniaisiais metais, vien tikėdami, kad žaibas mėgsta šiuos medžius; tai buvo prak-tiškas vengimas, turįs lyg patir-ties, nes žaibas dažnai renkasi egles greta tokios paties beržo. Trečiu dievinimo tarpasniū laiko autorius atskirą deivę ar kitą būtybę, o ketvirtuoju — vėlės perėjimą į medį. Paskutinis ti-kėjimas buvo stiprus itin Dži-kuose, kurie kapinaičių medžių nedegindavo, bet leisdavo vieto-ją supūti. Ir dar 1936 turėjo daug nesuipratimų pvz. Miro-slavo klebonas, pasiryžęs prava-lyti parapijos kapinaites. A. a. V. Krėvė vieno pokalbio metu prisiminė, kad rašydamas prieš I pas. karą "Šiaudinės pastogės" gabaliukus neisdriso sudėti į Vainoro lūpas senųjų kerdžių ir kitų "bedievių" pasakojimų apie medžio ir žmogaus sąsąją, vėlės perėjimą į kapinaičių ir kitus medžius. Ir tada jis dr. V. Maciūnui, dr. K. Ostrauskui ir man papasakojo visą eilę gir-dėtų prisiminimų, kurie man plačiau išryškino girdėtus kitų dzukų pasakojimus.

(Nukelta į 3 psl.)

Jurgaičių piliakalnis — žinomas Kryžių kalnas Lietuvoje.

JUOZAS ŽILEVIČIUS

(Atkelta iš 1 psl.)

kvartetas ir daugelis kitų. 1938 m. komp. Vl. Jakubėnas kny-goje "Lietuva" rašo, kad Juo-zas Žilevičius "gabumai pir-miausia kontrapunktiniai; vei-kalai gerai sukurti, savo harmo-nijomis gan konservatyvūs, bet įdomios faktūros". 1942 m. komp. Vytautas Bacevičius "Mu-zikos žiniose" primena, kad Juozas Žilevičius buvo garsaus kompozitoriaus Glazunovo mo-kynys, o apie komp. Žilevičius Styginį kvartetą ir Simfoniją rašo: "Žilevičius pagal savo psi-chikos konstrukciją yra susi-kaupęs mistikas. Jis bene dau-giausia iš visų lietuvių klasikų buvo įsigilinęs į Lietuvos praeitį, jos senovę ir į jos folklorą". Pirmosios lietuviškos simfoni-jos kūrojo garbą atitenka komp. J. Žilevičiui. Jis ją parašė 1919 m., baigdamas Petrapilio kon-servatoriją.

Juozas Žilevičius, kaip žy-miausias lietuvių muzikologas, papildė lietuvių muzikos istori-ją ir atskirais klausimais, rašy-damas "Naujoje Romuvoje", "Židinyje", "Muzikos žiniose" ir "Muzikos Baruose". Jis reda-gavo "Muzikos Meną" 1924 m.; išleido "Muzikos almanachą" 1924 m.; parašė Č. Sasnausko ir A. Vainagailio biografijas ir eilę prisiminimų studijų: "Ame-rikos lietuvių muzikos garsuo-sė" 1940; apie liet. laudies mu-zikos instrumentus "Musical Quarterly" 1935 m. Juozas Ži-levičius yra ir Lietuvių Enciklo-

pedijos muzikos skyriaus re-daktorius.

Trumpo straipsnio ribos ne-leidžia visu platumu įvertinti šio gilaus muzikos veikėjo, di-delio ir rafinuoto kultūrininko, kompozitoriaus ir didžiausio ir rūpestingiausio lietuvių muziko-logo, metų metais savo nepa-prastu kruopštumu daug lobia sutelkusio į tokį vienintelį Lie-tuvių muzikologijos archyvą - muziejų.

Apie jubilio kūrėją ir apie jo muzikologijos archyvą reikė-tų parašyti stambią knygą. Tik-

rai būtų gera, jei minint jo kū-rybos ir amžiaus jubiliejų, pa-galvotume ir apie Juozą Žilevi-čiaus monografijos parašymą bei išleidimą. Tai būtų mūsų pagarbos ir padėkos jubiliatui išreiškimas ir neabejotinas pa-skatinimas jaunesniems kompo-zitoriams ir muzikos veikėjams sekti Žilevičiaus darbštumo ir kūrybingumo pavyzdžiu.

Muzikologui kompozitoriui ir didžiam lietuvių muzikinio gy-vavimo judintojui J. Žilevičiui linkim sėkmingai dirbti ir toliau savo mylimą darbą. Tikime, kad jo nuveikti darbai lietuvių muzikos ugdymui bus paskatini-mas visiems, visur ir visuomet.

Ofiso HE 4-1414, Rez. RE 7-6887
DR. B. GAIZIONAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė akušerija ir moterų ligos
2454 West 71st Street
(71-oje ir Campbell Ave. kampas)
Val: kasdien 1-3 ir 6-8 val. vak.
Šešt. 12-3 v. p. p.
Trečiadieniai uždaryta.

Ofiso tel. PR 8-2220
Namų rez. PROSPECT 8-9081
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
JOKA
GYDYTOJA IR CHIRURGE
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmad., antr., ketvirt., ir penkt.
nuo 12 iki 3 v. ir nuo 5 iki 8 v. v.
Šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PR 6-0022 Rez. PR 8-6960
DR. E. JATULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika
2815 W. 71st Street
Ofiso val: kasdien nuo 6 iki 9 v. v.;
šešt. nuo 9 iki 12 val.; arba susi-tarus

Tel. ofiso PO 7-0000, rez. GA 8-7278

DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val: kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6
iki 8 val. Trečiad. ir šešt. uždaryta.
Tel. GRovehill 6-1595
DR. ALDONA JUŠKA
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTE
PRITAIKO AKINIUS
8058 So. Western Ave.
Chicago, IL 60620
Valandos: 9-12 ir 7-9 v. v. pagal
susitarimą. Išskyrus trečiadienį uždaryta.

Ofiso ir buto tel. OLYMPIC 3-1281
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val: kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiad.
ir šeštad. tik susitarus.

Ofiso 585-2525 Rez. TR 3-0281
DR. ALG. KAVALIŲNAS
VIDAUS IR KRAUJO LIGŲ
5540 So. Pulaski Road
Pirm., antr., ketv. ir penkt. nuo
2-4 ir 6-9 v. pagal susitarimą.

Tel. RELiance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Lietuvis gydytojas)
3925 West 59th Street
Val: pirmad., antrad., ketvirtad. ir
penktad. nuo 12-4 v. p. p. 6-9
val. vak. Šeštad. 12-4 val. trečiad.
uždaryta.

Tel. ofiso tr. buto OLYMPIC 3-4150
DR. P. KISIČIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak.
Išskyrus trečiadienį.

Šeštadieniai 12 iki 4 popiet
DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ
SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7158 South Western Avenue
Pirmad., antrad., ketvirt., ir penkt.
nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo
6-8 val. vakare. Trečiad. nuo
11 val. ryto iki 1 val. p. p. Šeštad.
11 val. ryto iki 12 val. p. p.
Ofiso tel. RE 7-1108
Rez. tel. 239-2919

DR. MARIJA LINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telefonas HE 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

Ofiso PR 8-7778 Rez. PR 6-4733
DR. A. MACIUNAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd Street
Valandos: pirmad., ketv. 5-8 val.
antrad. ir penktad. 1-4
Prilimėja tik susitarus.

Ofiso HE 4-1818 Rez. PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė — vidinės ligos
2454 West 71st Street
(71-oje ir Campbell Ave. kampas)
Val: kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. vak.
Šešt. 9 v. r. — 2 v. p. p.

DR. JULIA MONSTAVIČIUS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
Vidinės ligos
10748 S. Michigan, Chicago 28, Ill.
Telef. ofiso: PULman 8-6708
Namų RE 6-5946
Prieimimo val: Kasdien 6-8 p. p.
Šeštad. 1-8 v. r. Trečiad. uždaryta.

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Tel. ofiso PR 4-7800; Namų 925-7691
SPEC. VIDAUS LIGOS
5159 South Damen Avenue
Valandos: 1-9 val. p. p.
Išskyrus trečiadienį

Tel. 423-2660
DR. E. RINGUS
RENTGENOLOGAS
9760 S. Kedzie Ave.
Val: pirmad., antr., ketv., penkt.
nuo 9 iki 12 v. r. ir nuo 6-8 v. v.
Šeštad. nuo 9-12 iki 2 v. r. p. p.
Kitu laiku susitarus telefonu.

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDIJOS LIGOS
2745 West 69th Street
Prieš šv. Kryžiaus ligoninę
Val: pirmad., antr., ketv., penkt.
nuo 9 iki 12 v. r. ir nuo 6-8 v. v.
Šeštad. nuo 9-12 iki 2 v. r. p. p.
Kitu laiku susitarus telefonu.

Tel. REPUBLIC 7-2290
DR. ANT. RUDOKAS, Opt.
Tikrina akis ir pritaiko akinius.
Keičia stiklus ir rėmus
4455 S. California Ave., YA 7-7381
Val: 1 v. p. p. iki 8 v. v. kasdien,
trečiadieniai uždaryta; šeštadieniai
nuo 10 v. r. iki 1 val. popiet.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ PUSLIES IR PROSTATOS
CHIRURGIJA
Ofisas 2454 West 71st St.
Val. antrad. nuo 2-5 popiet.
ketvirtad. nuo 6-8 v. vak.
Ofiso telef. 776-2880
Rez. telef. PR 9-6730

DR. ALDONA ŠIMKUS
AKIŲ LIGŲ IR CHIRURGIJA
PRITAIKO AKINIUS
15542 S. Cicero, Oak Forest, Ill.
Kabineto tel. 687-2020
Namų tel. 839-1071
Vizitai pagal susitarimą.

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. RELiance 5-4410
Rez. tel. GRovehill 6-0617
Valandos: pirm. ir ketv. nuo 12 iki
2 v. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. v.; antr.
ir penkt. nuo 12 iki 2 v. p. p. ir
vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas. 2750 West 71st Street
Telefonas 925-8296
Valandos: 2-8 v. v., penkt. 10-12
v. r., 2-8 val. vak. Šešt. 1-4 v. v.
Sekmad. ir trečiad. — uždaryta.

Rez. tel. WA 5-3099
DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ
LIGOS
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PROSPECT 8-1223

Ofiso val: Pirm., antr., trečiad. ir
penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8
v. v. Šeštad. 2-4 v. popiet ir kitu
laiku — pagal susitarimą.
Of. tel. HE 4-2123, Namų GI 8-6198

DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Prilimėja ligoninė tik susitarus.
Val: 2-4 p. p. ir 6-8 v. v.
Trečiad. ir šeštad. uždaryta.

Telefonas — GRovehill 6-5933
DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė AKUSERIJA IR
MOTERŲ LIGOS
2524 West 69th Street
Valandos: 1 iki 4 ir 6 iki 8 v. vak.
Šeštadieniai 1 iki 4 val.

Pirmad., antrad. ir trečiad. uždaryta.
Tel. PROSPECT 8-9400
DR. ONA VASKEVIČIUS
(VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6648 S. Albany Ave.
Val: pirm., antrad., ketv. 5-8 v.
vak.; penkt. ir šeštad. 3-4 popiet
Kitu laiku pagal susitarimą.

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-8180
DR. F. G. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Val: 2 iki 4 v. p. p. ir 7 iki 8 v. v.
Trečiad. ir šeštad. pagal susitarimą.

Ofiso tel. 767-2141, Namų 636-9850
DR. PETRAS ŽILOBAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 So. Pulaski Road
Val: pirm., antrad., penktad. 1-4
ir 6-8 v. v.; ketvirtad. 5-8 v. v.
Šeštad. 10-2 v.

KERTINĖ PARAŠTĖ

(Atkelta iš 1 psl.)

ti, velniško pavidalo komunis-tinė idėja. Prieš ją kovoją ne tik esą laisvėje rašytojai, ku-rie betarpijai turėjo progos pa-žinti komunistų vergiją, bet ir tie, kurie šiaip jau ne kartą atrodė ružvį. O šiomis dienomis pasiekė Paryžių ir pačių Sov. Sąjungos keliasdešimt ra-šytojų pasisakymas prieš lais-vės varžymus ir rašytojų teis-mus Sovietų Sąjungoje. Tikroji kūryba yra nepakartojamas vyksmas. Ir, kaip toks, jis yra laisvas, nes antraip tai nebe-būtų kūryba, o tik tarnyba vienam ar kitam tikslui. Neiš-duodančių laisvės kūrėjų pa-saulyje buvo ir bus. Ir jie yra didžiausi tautininkai kovoj už mūsų tėvynės nepriklausomy-bę.

Kiekvienam, o ypač mūsų kultūriniam, literatūriniam dr-lui augti reikalinga ir tam tik-ra dirva. Nebloga priemonė premijos, tačiau jos rašytoją tam tikra prasme sąlygoja, vienkartinės pašalpos rašytoją stato į karštiniaus padėtį, bet yra viena sąlyga, kurią nesun-ku įvykdyti, tai bendras domė-jimasis mūsų raštija. Tegu jis nėra pakankamas, tegu ir vis menkėjas, tačiau stebint kad ir čia susirinkusius, dar vis palai-kąs viltį. Iš antros pusės, mū-sų kūrėjas vis dar kuria. Ra-šytojų jau kaip ir nebėra fab-rikuose, beveik visi susirado

kokį kitą, naiviai šnekanč, bal-tą darbą. Tačiau tai ne kiek nepagerina padėties, nes vis tiek jie neturi laiko. Jeigu mū-sų skaitytojų sunku rasti lai-ko skaityti, tai dar labiau sun-ku rasti laiko rašyti, o ir pa-rašius ne visada yra kur dėti. Herojai liko namuose. Jie mirė Sibiro tundrose, išplėstom akim bežiūrdami į pilką šal-tę erdvę, ir dabar per jų ka-pus lekia ledinio vėjo gėnamas sniegas, jie guli Lietuvos miš-ku glūdumose, kritę su pra-žūdinomis smilkinuose ir krūtinėse kraujo rožėmis. Mums čia lieka nelabai sunki kasdienybė. Ir todėl toj kasdienybėj nors ir mažas darbas ar auka lietuviškam reikalui yra didesnis tų herojų testamentų vykdymas, negu žodinis ar scen-ininis herojiškumo deklaravi-mas.

Tikiu, kad mūsų tautos di-dieji žygiai bus neišsamiams nuostabių temų šaltinis. Ta-čiau reikia, kad ir čia išvijojo neuzgestų kūrybinė liepsna. O jos žėrėjimui palaikyti esame pašaukti visi. Dekodamas Giedrai, noriu pastebėti, kad aukotojų, visuomenės darbuo-tojų ir kūrėjų bendros pastan-gos stiprins mūsų kovą už tė-vynę, nors tai toli gražu nebus tokia kova, kokią liudija mūsų Uosų, Daumantų, Nastučių ir Pušelių kulkų sukapotos mili-nės.

SENOJO LIETUVIŲ TIKĖJIMO METMENYS

(Atkelta iš 2 psl.)

Perkūnas, dangaus skliautas ir ugnis

Antrą didesnę lietuvių pasaulėjautos būrį sudaro vad'namųjų dangiškųjų apraiškų straipsnių sėja. Perkūno sakmes ir kitą tautosaką autorius tyrinėjo Lietuvoje ir parašė didelius ir reikšmingus mūsų tautosakai ir tikėjimui darbus. Dabar jis čia sutraukė tuos tyrinėjimus. Reikšminga pastaba, kad ir skandinavijiečių tautų nebuvo vyriausias dievas Perkūnas (Thoras). Tas pat ir kitur. Lietuvoje Perkūnas taip pat vargu ar galima laikyti vyriausiuoju dievu, tegu seniausia ir patekęs į mūsų tikėjimo šaltinius, ar žmonių pasakojimuose jis kartais iškylęs ir aiškų žmogiškąjį pavidalą, ko kitos mūsų dievybės neišlaikė ar nė nebuvo pasiekusios.

Dangaus skliautas (Saulė, Mėnuo, Aušrinė, vaivorykstė, atskiros žvaigždės, šiaurės pavaistė ir kt.) autorius domę patraukė taip pat plačiau nei kurios kitos apraiškos. Visas skyrius parašytas labai įžvalgiai, nors jam medžiagos mažiau turėta. Čia verta pastebėti, kad Mėnulio maldašė minima ir Perkūno karalystė. Savu laiku tai buvo tiesiog neįtikėtina. Labai gerai menu dr. J. Balį, kai jis mane plėtojai klausinėjo, ar nebūsiu kur to paties savo krašte girdėjęs. Tada jis buvo įtaręs jauną tautosakininką J. Bižą prasimanymu. Įtarimą išskleidė rageliškė senutė Statulevičienė, kai Lietuvių tautosakos archyve šią maldašę įkalbėjo į plokštelę. Bet ir čia nebuvo išvengta mažo nesupratimo. Vieni kartu senutė užsispyrę pakeisti į Dievo karalystę, nes už Perkūno karalystę barasi kunigas per išpažintį. Panašiai atsitiko ir man vėliau, kai sužinojau, kad mano viena dėdienė (Rozalija Kairytė - Mažiulienė - Žirnikienė) anai panašią moka. Šiaip įdomu pastebėti, kad senieji ūkininkai nakties metu dar mėgo lauke melstis, žiūrėdami į šiaurės žvaždes, bet nusiskundami net nuo kryžiaus. Apie Kelmę ir kitur dar buvo žinomas paprotys mirusio kojas atsukti šiaurės link, nes iš ten Dievas atėjęs. Šias abi apraiškas norėčiau jungti draugien ir mūsų žodį dievas (dangaus skliautas, šviesusis dangaus skliautas) kurį lybiai, estai ir kiti skolinosi iš baltų ta pačia

reikšme. Aplamai, si ir dar kitos apraiškos leidžia įtarti baltus dar pažinusius dievą būtybės reikšmę, būtent Vyriausiosios Būtybės indoeuropieškojo veldinio, ką iš dalies lietuvių senoji tikėjimo sintezėje netiesiogiai, dr. J. Baly's bando neigti (112 psl.). Man atrodo, kad būvome tokią Vyr. Būtybę dar paveldėję, tik vėliau ji laiko būvo nutrūta ir ryškesne išliko Perkūnas. Dr. Pr. Skardžius šia linkme kalbinė pastabos rimtos vertos dėmesio (Dievas ir Perkūnas 1964; Aidai 6, 7, 1963).

Dangiškųjų skirsnių tarpan įjungiau ir ugnį, nes daugelyje tautų pasakojimuose ji atnešta ar pavogta iš dangaus. Lietuviams ši sakmė mažai žinoma, nors vietomis kregždė, nėsdoma ugnį, apsvilusi. Kilties ugnis, kurią sumini kronikininkai, gali būti ir atsitiktinė, nors svetimieji lietuvių ir pavadinu ugnies garbintojai. Kilties ugnis reikalauja ir nuolatinių sargų bei sargų (vaikelių), kurių tokių vis negalime dar suprasti,

vis juos nuasome iš senoji tikėjimo dvasiškųjų skaičių. Tarmiomoje kilties ugnie norėčiau įžvelgti kitą reiškinį — įvairias apylinkės apsaugines ugnis, kurios židinį galėjo rasti ir užgesinti svetimieji, o pasikui jau padaryti pastovių ugnies židinių nugirdė kronistai. Tai gali būti vad. bėdos ugnis nelaimių metu ar kas panašaus. Pastovios kilties ugnies nuolatini's deginimas, saugojimas būtybės daugiau svetimųjų patstebėtas ir aprašytas, išpūstas, nes reikėjo anuo metu pasakų apie lietuvių žiaurumus ir neįprastų prasimanymų apie jų būdą, tikėjimą. Ir jei vokiečių kronistai nepanaudojo tokios pastovios kilties ugnies, aprašdami atskirų riterių sudeginimą, būtų taip pat vienas duomuo prieš pastovią kilties ugnį. Kronistui aprašyti nežinomoje vietoje jų riterio sudeginimą tikrai nėra pagaulu, skaitytojui nepatraukli, neįspūdinga, bet ji nukelti ir sudeginti kokioje jau žinomesnėje vietoje, susieti su visa kiltimi tikrai būtų

A. Makūnaitė

Pasakos iliustracija

buvę patogu ir gera prasimanymais išplėsti, o tuo nekrikščioniš žemaičius, kuršius ar kitus daugiau pažeminti.

Namų — šeimos ugnis ir jai pagarba išsilaikė su gobimu bei maldomis iki mūsų dienų. Ir senosios šeimnininkės tikrai žinojo jai maldų, "klodavo patalėlį", bet lygiai taip pat nenorėjo jai sakyti kaip ir kitų, nes už visas jas yra gavusios barti iš kunigų. Dėl nadruvių Panikės tenka pastebėti, kad ji minima žymiai ankstesniame šaltinyje, kuris vadinamas "Sūduvių knyga" ir išlikę keli jos nuorašai, o vardas sutinkamas jau Elbingo žodynėlyje, o taip pat ir skiltuvo varde (panustacian). Tik žaila, kad čia perspausdintas Praetorius tekstas turi mažą korektūros klaidą, nes vietoje "nepapyktumbai" (25 psl.) yra "nepapyktumbai (abu kartu yra įdėta s.).

Mano įsitikinimu autorius sakiny's, 'kai ugnia vietos vietoje atsirado krosnis trobos kampe, tada jos vietoj pradėta eiti aplink stalą' (28 psl.), t. y. nuotakos atsivėikimas su namais, truputį gali būti netikslus. Lietuvoje, tegu ir ryčiausioje dalyje, ugnia vietos dūmne krosnimi virto labai vėlai, o priemenės ugnia vietos daug kur išliko iki XIX a. galo. Atsivėikimas tokiuose namuose jau XIX a. viduryje tikrai vyko apie stalą, su krosnies židine ir baigdavosi vietomis tėvų namų slenkščiu (vėlėmis?), darželiu. Todėl apėiti vieną pagrindinių senųjų ugnies židinių priemenės niekas nekludė, o atsivėikimas su stalu (jį apeinant) vis tiek vyko. Antra, Zemačiuose, kaip paprastai, ugnia vietos buvo išlikusios iki II pas. karo, o stalo apėjimas visų senųjų žinomas. Todėl ar negalėjo susidaryti šis atsivėikimas visai be židinio į kampą nustūmimo, pvz. perkeltas iš atsivėikimo su muraisiais, t. y. su protėvių vėlėmis, kai daug kur senoju papročiu mirusysis guldomas atitraukus stalą ir pn. Autorius atmeta Gabijos slaviškąją kilmę ir sutinka su mūsų kalbininkų teikiama jos etimologija iš gobti. Anksčiau autorius dar buvo jurses su senaisiais germanų įrašais, kurie yra kitos šaknies.

Likimas, mirtis ir magija

Įvairi lemtis lietuvių įvairiai suvokiama ir skirtingais vardais (Likimas, Laima, Dalia) nusakoma, bet šiai lemties tautosakoje tik mažytės nuotrupas neužgriebiamos. Taip pat nėra lengva kalbėti ir apie šios lemties paveldėjimą iš žiliosios (in-

(Nukelta į 4 psl.)

Gunars Salin's

JUODOJI SAULĖ

Cia tokia vieta — be langų. Saulė, jei nori, turi maišais įsinešti — bonkom, alaus skardinėm — arba merginų skraistėm.

Tą mes ir darome.

Bet mano draugas, jūrininkas, dalininkas, kurio protėvis Saulės mūsų kovės ir kuris patsai, iš Kuržemės dezertyravęs, jūroj su saulės dukterim glamonėjos — šis draugas jau seniai Grinvičiaus rūsyje dabar tetapo juoda saulė.

Dažai ant drobės susiklostę, lyg piliakalnis, tarytum ne metus jis būtų tapęs, o šimtmečius, — lyg kasant ten, atrast galėtum išnykusias civilizacijas, ugniaviečių žymes, puodų šukes, karo kirvius, adatas, sagas, Joninių laužas, lelijojus, sukais iš saulės dukterų plaukų, kaulus išlyskusius — dabar viską dengia skliautai juodi, dar juodesnė saulė. Daros niūru, nepadeda daugiau nei bonkos, nei skraistės.

Išeinam į gatves. Kryžiuojas žingsniai. Lėtai pradingstam almenų tamsoj pavieniai.

Tada — už valandos, dviejų? sustojam vėl kartu: tamsa

keičias

kyla — dvelkia kvepiančiais rasta ir alavimu gyvu! Tada staiga virš mūsų gaidys pragasta — ir matome: per New Yorką teka seni takai, milžinai, spalvingi kikiškai, seniai buvę aukauplaukės... "Sveik, saulūžės saulės broliai!" nuskaiba tamsoj... — Iki pasimatymo...

Žalia rasoja mūruose aušra, paskutinėm smuklėm merkias akys.

PASKUTINIS TEISMO RYTAS

Jei mirtis tėra miegas tikrai, o, kaip keltis aš nenorėsiu, kai šauks paskutiniai trimitai gūdžiai! Jei mirtis tėra miegas tikrai, gal būt, ir nedraus angelai, kai ant kito šono išsitiesiu. Jei mirtis tėra miegas tikrai, o, kaip keltis aš nenorėsiu.

PAVASARIS MIESTE

Vieną dieną, kuri linojo švelnia šiluma, pajutau — ant smakro, pajutau — skruostuose ne barzdą, bet pirmą žalią žolę dygstant.

— Na, ir surado vietą, kur augti! — bumbėjau, ir žodžių kruša sutkau pirmą žalumą.

Gunars Salin's skaito savo poeziją "Metmenų" literatūros vakare New Yorke. Nuotr. V. Maželio

Ir kai ruošiausi leisti į poeziją, kažkieno lengva ranka palietė mano pečius: "Ir koks gi tu negudrus! Kur turėti dygti žolę mieste, kai jai skirtas tikrai akmuo?"

Žvilgtelėjau — ir jo skruostuose dygo, žaliavo žolė pirma. Ir sklaidėsi pirmos žibuoklės... Pavasaris buvo mieste.

VIENŲ ŠERMENŲ MUZIKANTAI

Rytui švintant, renkamas pas mane begęstantys žmonės, lipa ant stalo, lovos, lentynų, lyg veržtų į dangop — ir šaukia užkimstančiais balsais pagarbina — tėvynei? laisvei? ar gėlėm?

Ir kai visai užkimsta jų balsai, jie pučia į artertus, tuščius delnus, lyg juose būtų penki netilstantys trimitai. Nuo lubų krinta kalkės, ne malonė, nubaltindamos išpūstus jų skruostus ir nosis, tarytum klaukus.

Namiškiai juokias, ploja, žėgnoja, kalba Tėve mūsų. Su veidrodžio šuke berniukas švitina jiems į akis saulės zuikučius iš giesmės Ryto šviesa auksinė.

Bet jų blakstienos nesuvirpa, akių lėlytės placios, lyg katinų tamsoj. Teisingumo akys. Amen.

Bet jie tebeplūcia — dejonės? šlovė? — Kam? Tėvynei? Kritusiems didvyriams? Gėlėms? Gavėms? Laisvei? Kritusioms merginoms?

Neklausinėkit! Nes jie, šermenų muzikantai, negali užbaigti. Mus jungia

bendras bemiegis riedėjimas tamsoj su kritusių sapnais.

Iš latvių kalbos vertė Liūnė Sutema

NETEKĖJUSI MOTERIS

J. Savasis

Nors jau artėjau į ketvirtos dešimties pabaigą, buvau dar nevedęs. Iš karto moks-las, studijos, paskui darbas, tarnyba patraukė visą mano dėmesį. Vis atidėiojau, norėdamas susidaryti pastovią padėtį, susitaupyti pinigų, kad mano būsimajai žmonai nereikėtų dirbti. Dar viena aplinkybė svėrė mano neapsisprendimą: turėjau labai gerą, manimi besirūpinančią motiną, kurios globoje man nieko netrūko. Pagaliau mano amžiuje ir apsispręsti netaip jau lengva ir paprasta. Nerūpestingoje jaunystėje lengva įsimylėti, rasti gyvenimo draugę, bet mano amžiuje jau kita muzika. Kai praleidi tinkamą progą, antru kartu ji jau nepasitaiko.

Studentaudamas buvau, tiesa, įsimylėjęs vieną puikią mergaitę. Ji mane irgi mylėjo. Bendrai statėme svajones ateities laimės rūmus. Laukėme tik, kol abu baigsime studijas ir tada... Bet mano mergaitė susirgo kažkokia paslaptiną liga. Gydytojai nesuradę ligos priežasties ir negalėjo jai padėti. Geso lyg žvakelė ir po poros ligos mėnesių mirė, nusinėdama į kapą mano svajotą laimę. Man tada atrodė, kad antros tokios pa-saulėje nėra. Kitos pasidarė neįdomios, man jos ar buvo, ar nebuvo. Ieškojau išsiblašky-

mo ir užsimiršimo darbe. Skaudi širdies žaizda gijo labai pamažu.

Bet vis dėlto vedybų problema man pasidarė aktuali. Rūpestingoji motina mirė, ir pasijutau vienišas, našlaitis. Draugai man sako: "Skubink vesti, nes tuoj pasens ir tada verkis šunį apsikabines". Taigi, jei šitai būtų taip jau paprasta ir lengva padaryti. Dabar veikia jau ne į vedybas stumiamas meilės jausmas, o tik realus apskaičiavimas: toji per jauna, anoji per sena, toji pakalbinta tikrai iš manęs tik pasijuokyt ir pan.

Motinos atsiminimas buvo per daug gyvas ir skaudus bute, kur mudu gyvenova. Susieškojau kitą butą, kuriame joks kambelis ir daiktelis neprimintų man motinos netekimo. Butą gavau kitame miesto rajone. Tai buvo patogus pastogės kambarelis. Buto savininkė buvo sena, ligota moteris, kuri gyveno su savo suaugusia dukterimi tarnautoja. Naujoji mano šeimyna, o ypač jos duklė, rodė man didelio palankumo. Jos paaiškino — jei man bus nuobodu vienam savo kambarelyje, vakarais galiu ateiti į jų saloną televizijos pasižiūrėti, radiojasi-klausyti. Mielai tuo pasiūlymu pasinaudojau.

Taip prasidėjo ramus gyvenimas ir gana įdomūs vakarai. Motina paprastai anksti nuidavo gulti, o duklė pasiūlydavo su manim pavakaruoti. Ji vadinosi Marcelė, galėjo būti mano metų, bet dar gana jauna atrodanti, vidutiniško gražumo. Pastebėjau, kad yra gana išsilavinusi, mokanti kelias kalbas, daug skačiusi, keliausius. Dabar turinti gerą tarnybą vienoje valdiškoje įstaigoje su geru atlyginimu.

Kai jau daugiau vienas prie antro pri-pratome ir ėmėme vadintis vardais, net ir Tu, kartą išdrįsau paklausti, kodėl ji iki

šiol liko netekėjusi. Ji man papasakojo istoriją, panašią į manąją. Turėjusi jau sužadėtinį, puikų jaunuolį. Iki vedybų buvo likę vos pora savaitė ir jis žuvo automobili nelaimėje. Sugriuvo jos meilė ir laimė. Prie jo karsto pasidėjusi likti jam amžinai ištikima ir niekad netekėti. Dabar nuo to skaudaus atsisakymo praėjė jau beveik dvidešimt metų, ir ji savo pažadą šventai vykdati, tikėdama, kad būsimajame gyvenime susitiksia abu ir džiaugsis čia ant žemės nepasiekta laime. Man jos pagailo. Stebėjau tokia nepaprasta meile, kuri pavirto auka, o gal ir kančia. Ji buvo meilės didvy-rė ir gankinė.

Vieną vakarą eiliniame pokalbyje ir aš jai papasakojau savo gyvenimo istoriją. Iš-klausė rimtai susikaupusi, ir tik tiek pasak-ydama, kad abu esame panašaus likimo draugai. Bet, kai aš pasisakiau, jog vis tiek rengiuosi vesti, ji ėmė mane barti: kaip aš galįs išduoti savo pirmąją gražiausiąją meilę. Kai jau paaiškinau, jog vyru gyvenimas be moters yra beprasmiškas ir neįmanomas, ji atkrito: "Visi jūs vyrai esate egois-tai, iešką tik savojo intereso".

Dienos bėgo, ir aš pradėjau svajoti, kad Marcelė galėtų būti man tinkama žmona. Vienas antrą jau pakankamai pažįstame, ji žiūri į gyvenimą labai rimtai, o ir amžius kaip tik man. Tikėjausi ją perkabėti ir gra-žinti gyvenimo realybėn.

Nežinodamas, kaip prie tos temos pri-eiti, kartą užuolankomis užsiminiau: "Jei ne tas tavo pažadas, galėčiau pradėti many-ti, kad tiktu man į žmoną". Ji, supratusi, ir kur taikau, atsakė: "Prašu apie tai net negalvoti. Esi geras draugas, tai ir viskas. Jei pastebėčiau, kad bent kiek krypti į ta-

ką, kuris vestų į mudviejų artimesnę drau-gystę, tuoj pat paprašyčiau išsikraustyti iš šio namo". Buvo aišku, kad ji ne man. Ban-džiau dar kviesti nueiti abiem į teatrą ar kiną, bet ji kategoriškai atsisakė: "Ką pa-manytų žmonės, pamatę mudu drauge vaikš-čiojančius? Juk per tiek metų niekas ne-matė manęs vyrų draugystėje". Nepalau-žiama užsispyrėlė — pagalvoju. Tiesižinė.

O man vedybų klausimas darėsi vis ak-tualesnis. Matydamas, kad su Marcelė nieko nesukombinuosi, griebiausi kito kelio. Padaviau į laikraštį tokį skelbimą: "Rimtas, suaugęs vyras ieško rimtos moters, 30—35 metų amžiaus, susipažinimui ir eventualioms vedyboms". Nenorėdamas, kad Marcelė ką nors pastebėtų, adresą palikau pastę "iki pareikalavimo" vien tik su inicialais X. Y. Po kelių dienų gatau keletą laiškų. Juos perskaitęs, tuoj pamačiau, kad beveik visos kandidatės mano pasiūlyme ieško progos vien tik pakoresponduoti ir linksmai laiką praleisti. Tačiau vienas laiškas mane sudo-mino. Iš gražios, lygios rašysenos atrodė, kad moteris nėra lengvabūdė. Rašė, kad ji dar negalvojanti apie vedybas, o tik norin-ti pirmą laiškaus pasikalbėti, pasidalinti min-timis. Parašas, kaip ir mano, buvo tik ini-cialai M. E. ir adresas pastę "iki pareikala-vimo".

Prasidėjo įdomus susirašinėjimas. Ji sa-vo laiškuose vis daugiau kvotė mane, norė-jų patirti mano nuomonę įvairiais klausia-mais, pati apie save nedaug ką papasakoda-ma. Moteris visada yra mįslė, ypačiai to-kiomis atvejais. Ir nori kuo ilgiau liktis mįs-lė, kad vyras bandytų ją spėti, ja dar la-biau domėtis. Įdomu buvo ir tai, kad ji ne-prašė mano fotografijos, kaip paprastai to-

kiais atvejais būna, tad nedrįsau ir aš pra-šyti jos atsiųsti savąją.

Pagaliau atrodė, kad jau esame bent per laiškus pakankamai pažįstami. Laikas tad asmeniškai susipažinti, susitikti. Kai pada-riau tokį pasiūlymą, iš karto dar atsilai-binėjo, bet pagaliau sutiko: paprašė nuro-dyti laiką ir vietą pirmajam pasimatymui. Tuojau parašiau, kad ji manęs lauktų 6 val. vakaro miesto sode ant suolelio, ties fonta-nu. O aš ją atpažinsiu, jei ji turės prie krū-tinės prisigėsusią raudoną rožę.

Išsiuopėsiu, kaip mokėjau, ir neramia širdimi išėjau į pasimatymą su, gal būt, ma-no būsimąja. Bijodamas kokios staigmenos, slinkau į nurodytą vietą pamažu, iš tolo. Tikrai tuoj pamačiau ant nurodyto suolelio sėdinčią moterį. Raudona rožė, lyg kraujo dėmė, puosė jos krūtinę. Kai nepastebėtas iš užpakalio pro krūmus priėjau arčiau, su-stojau lyg įbestas į žemę. Ant suolelio sė-dėjo... Marcelė.

Atatupstas pasitraukiau atgal ir bėgte parbėgau namo. Man buvo skaudu ir gėda, kad šiandien tą moterį apgavau: ji nesu-laukė laukiamąjo. Bet drauge ir džiaugiau-si, kad Marcelė vis dėlto yra moteris. Po geros valandos, vos kojas vilkdama, parė-jų namo ir Marcelė. Aš lyg niekur nieko sė-dėjau salone, žiūrėdamas televizijos... Rožės prie krūtinės jau nebuvo. Vos įėjusi į sala-ną, susmuko minkstasuolyje ir ėmė pasi-kukčiodama verkti. Ramindamas ją, prisė-dau šalia ir, apkabinęs pečius, tyliai į ausį prašniūbzėjau: "Marceliuke, kam mums su-sitikinėti sode ant suolelio, kai mudu susi-tinkame čia...". Ji nusišiuosė ašaras ir tik tiek pasakė: "Vis dėlto jūs vyrai pasiutę".

Po mėnesio buvo mudviejų vestuvės.

SENOJO LIETUVIŲ TIKĖJIMO METMENYS

(Atkelia iš 3 psl.)

doeuropietiškos senovės, nors tą likimą labai aiškiai matome pas graikus. Visas šis skyrius labai įdomus, tik viena nemaloni korektūros klaida: visur rašomas O. Glagau, kai jo pavardė buvo Glogau; taigi kartais šis įdomus šaltinis kai kam gali nesisekti surasti.

Mirusiesiems autorius skyrė nepalyginamai daug vietos. Ir šiame skyriuje iškelia, kad mirusiojo saugotis reikalingas yra germaniškos kilmės, o vampyrai — užklupę per slavius (84 psl.), nes patys lietuviai mirusiųjų veik nebijo (87 psl.). Ir ši pastaba yra tikrai taiklia, nes lietuvių kapinaitės dažnai arti kaimo ar tiesiog sodybose.

Visokią magiją, kuria stengiamasi palenkti gerą lemtį sau, autorius pakankamai plačiai apžvelgia. Čia trumpai jis perbėga ateities spėjimus, magiškąsias formules (jų bus įveiktos ne viena ir spausdintos knygtės, kurių XIX a. gale buvo ir lietuviškų), kurių gauta ne tik iš gudų bei kitų slavų, bet net ir iš karaimų bei totorių. Labai įdomus žemdirbiystės užsėjimo skirsnis ir visokie derliaus bei vaisios burtavimai. Skirsnio gale paličėja autorius ir šiandienius maginius tikėjimus, k. a. maskatus automobiliuose, atskiru dienu, numerį vengimą, pvz. ir dabar dangoraižiuose dažnai nėra 13 aukšto (!). Pridėkime laikraščiuose kasdien spausdinamus horoskopus ir kt., tai ir turėsime šiuo metu žmogaus šioji toki magijai duoklės vaizdą.

Lietuvio estetikos, mitologinių vardai ir tikėjimo sintezė

Estetinis lietuvių pasaulis, kurį praskleidžia ne tik dainos, bet ir pasakos, o papročiai — sodybai vėtos parinkimas bei tautos menas, kuris vis mažai de ja, buvo sugriebiamas. Ypač mažai domės buvo skirta tam estetiniui išgyvenimui iš žodinės kūrybos išsisiųti. Ir dr. J. Balys čia buvo vienas iš pradininkų. Šiame trumpame siirsnelyje jis paneigia aukštesnę savo prielaidą, kurią buvo paskelbęs "Židinys" 1939, kad lietuvis mažai žvelgia į gamtos grožį, nes autorius pasidžiaugus Džukijotės gamta, ūkininkas pastebėjęs, kad ir gražu, bet rugeliai kaip katės ūsai. Deja, ir šitame, rodos, gana ne grožiui suvokti skirtame pasakyme buvo galima įžiūrėti ir subtilaus grožio pajautimo polėkio, nes palyginimas tikrai vaizdus ir labai gražus.

Mitologinių vardų apžvalgoje bei jų sąvokų išskleidime autorius labai kritiškas ir negailestingas. Ir jam čia tenka pritariti, nors gal vieną kitą vardą ir jo patekimą į mūsų dievyną dar reikėtų atskirai tyrinėti. Žinoma, nė vienas jų tikrai nepateks į mūsų dievus, bet gali vien tik jų suminėjimas paaiškinti ne vieną tautotyrinį apraišką.

Trumpoje lietuvių mitologinėje sintezėje autorius visai su pagrindu kelia jos periodizacijos reikalą. Ir tikrai be jos mes dažnai jaukime ne vieną apraišką. Šis klausimas jau nuo 1939 m. ne kartą buvo keliamas, bet vis nieko nauja. Iš kitų įdomių klausimų yra pastaba, kad lietuvis daugiau pasitiki vyriškiems dievams, kai latviai (suomiai — ugrų poveikyje) prisivieš visokių motinų. Gana taiklota pastaba ir dėl tam tikrų krikščioniško kulto polinkių pas mus (113 psl.). Ją norėčiau dar papildyti, kad mūsų krikščioniško tikėjimo spūdis yra Dievas Tėvas, kuriam palenktas ir Kristus, o visos šventųjų kultas labai menkas, jei palyginti su katalikais vokiečiais ar slavais aplamai, jau nekalbant apie romanishkias tautas. Taip pat ši autoriumi tenka sutikti, kad senojo tikėjimo netenka gė-

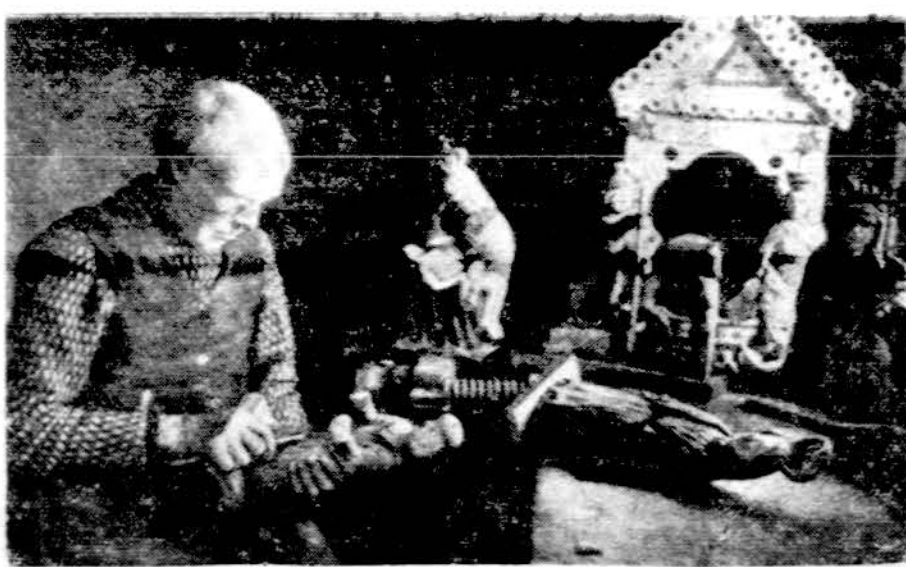
dytis, nors jis nebuvo pasiekęs tariamai aukštesnio laipsnio (antropomorfizmo) ir t.t. Viena, aplamai nėra ko gėdytis tautos praeities, antra — senasis lietuvių tikėjimas kaip tik neturėjo žiaurumų (gyvo žmogaus aukų ir p.n.); tuo galime kaip tik ir pasididžiuoti.

Taip pat nauja, kad dr. J. Balys sulaužė nuo 1913 vyrantį požiūrį, jog krikščionybė buvo neigiamas ir vien tik neigiamas veiksnys lietuvių kultūrai. Ir nors brangios kainos reikalavusi, pagal dr. J. Balį, vis tik "nuo Mažvydo ir Daukšos laikų, platesniu mastu dar kokiu šimtmečiu vėliau, krikščionybė pradėjo reikštis teigiamu veiksmu lietuvių kultūros gyvenime" (115 psl.). Nemažiau jo blaivus žvilgis ir dėl krikščionybės įvedimo laiko, nes mano, kad būti buvę geriau, jei tauta anksčiau pasikrikštijusi (116 psl.). Šie abu mūsų istorijos klausimai dažnai buvo priešinai sprendžiami. Ir iš tautosakos tyrinėtojų dr. J. Balys pirmasis nusigriebė čia nuo dr. J. Basanavičiaus bei jo sekėjų tezės.

Baigiamosios pastabos

Baigime tenka peržvelgti vienas dar skyrius, būtent pratarinė dalis ir paliesti kai kurie pabiri klausimai per visą leidinį.

Stabmeldys ir pagonis. Autorius niekur nebekelia stabų klausimo, nes, kiek žinau, juos nelaiko pas mus buvus, bet ke liose vietose dar pavartojo stabmeldį ir stabmeldybę. Šiuos abu žodžius jis vartoja sinonimiškai pagoniui ir pagoniui, kas itin matyti tokiuose gretimuose sakiniuose: "Tačiau toks Algirdas... patį pasiliko stabmeldys... jis savo vaikus... gimusius Vilniuje paliko pagonimis" (9 psl.). Bėda mums, kad vis iki šiol dar nesurandame aiškaus žodžio savo senajam tikėjimui nusakyti. Iki šiol vartotas stabmeldybės terminas, nurašius stabus, nors ir labai įprastas, lieka klaidingas. Pagonybė, kaip svetimas žodis, dažnai ir privengiamas, nors jis tik nekelia mums stabo ir stabmeldybės vaidinių. Už pastarųjų, kol mums kalbininkai nepateikė naujo ir tinkamo žodžio šandieną ir būčiau linkęs pasisakyti.

Lietuvių liaudies skulptūros kūrėjas — dievdarbys

Autorius 1324 Gedimino pasakymą: "Krikščionys garbina savąjį Dievą pagal savo papročius, rusai vėl savo apeigomis, lenkai — vėl pagal savo papročius, o mes garbiname Dievą pagal mūsų apeigas, ir visi turime vieną Dievą" sieja su panteistine pasaulėžiūra (psl.). Bandžiau vienaip ir kitaip jį išskaidyti tiek šiame, kiek netiksliaime, Maskvos pataisytaime vertime (originale Ruthenos, taigi gūdai, bet ne rusai), tiek ir originale ("et Christianos facere Deum suum colere secundum morem suum, Ruthenos secundum ritum suum, Polonos secundum morem suum et nos colimus Deum secundum ritum nostrum, et omnes habemus unum Deum"), bet panteizmo vis negaliu čia įžvelgti. Visas šis sakiny perdėmū yra krikščionies formulotas ir tereikškas, kad lietuviai Dievą tiki taip pat, bet šis pasakymas "turime vieną Dievą" dar neleidžia aiškinti, kad Gediminas ir lietuviai tiki į kokį tik vieną vyriausią dievą, dėl kurio su autoriumi mes ne vienas jau išsiskiriame. Kad lietuvių tautosakoje yra panteistinių pažiūrų, tai nieko nėra stebėtina. Daugelio tautų tautosakoje jų galime sutikti.

Autorius gana rūpestingai nulasiojo krikščioniškąsias įtakas. Deja, kai kur jų įtakų pakankamai nenurinko arba krikščioniškumo nepabrėžė. Pvz. 11 psl. rašo, kad "laidojant gimines beria tris saujas žemę į kapą". Man taip ir lieka neaišku, ar tai autorius kalbą aplamai, ar jau apie lietuvių žemės gerbimą. Jei tai apie lietuvių, šis paprotys yra jau perdėmęs krikščioniškas, ir tai žmonės pakartoja po kunigo žemės bėrimo. Pradedant "Šaltinio" maldynais (senesniųjų ne-

turiu kaip patikrinti) yra dedamos ir lietuviškai laidojimo maldos, kurių gale pažymėta, kad "Kunigas mesdamas žemę ant grabo sako: "Iš žemės su tvėrei mane, Viešpatie, ir kūnu apdengel...". (Aukso Altorius arba Szaltinis... 1879, tikriau 1892 kontrafakcinė laida, 763 psl.). Žmonės iš pamokslų ir katekizmo šie žodžiai trumpėje: "Dulkė esi, dulkė būsi, ...pavirsi", "Iš žemės esi, žeme pavirsi", "Iš žemės atėjai, žeme pavirsi, ...žemėn sugrįši" ir t. t. Jie toliau, žinoma, neatskiriami nuo Pradžios 3, 19, bet patekę ir į ne vieną žemė vakarinę ar rytinę maldą. Atskira pastaba neaiškintas kiek klaidina ir šventinto vandens skyriuje Viduklės užrašo sakiny "Seniau ir per Sekmines šventindavę bažnyčioje vandenį" (39 psl.). Jis prašosi mažytės pastabos, kad Kat. Bažnyčia dar iki Vatikano II susirinkimo tebešventino Sekminių išvakarėse vandenį.

Taip pat gerokai neaišku, iki kiek autorius sutapatina įvairias ugnies lytis. Pvz. sakiniai: "Skiriasi tik forma: laužas, žvakė ar fejerverkai" (23 psl.) ir "Nesvarbu forma — aukuras, laužas ar žvakė iš esmės tas pats" (112 psl.). Jei čia prie laužo ar kitos jos formos priskiria ir krikščionių degina-

mas žvakes, tai grynai forma būtų tikrai tas pat, nes visur ugnis, bet turinys visai skirtingas. O religinėse apraishose religijų istorikai skiria visur turinį ir formą. Taip jaučia vienumon tik sovietinių kraštų religiniai propagandistai, kuriuos autorius pasmerkė 101 psl. Man atrodo, kad šie sakiniai taip trumpai pasakyti ir plačiau neaiškinti buvo visai nereikalingi. Antra, knygelėje ir daugiau yra skubių ir trumpų, nepaaiškintų teigimų. Ypač jų gausu Pratarėje, su kuriais joks Lietuvos istorikas negalės sutikti. Bet šie sakiniai yra už mano šios apžvalgos, apie juos tekalba istorikai.

Baigiant visokias pastabas ir pastabėles bei vertinant šį jo leidinį, reikia pastebėti, kad autorius vietomis be reikalo per kuklus pasirodė. Mano manymu į literatūros atranką reikėjo autoriui nusikelti savo darbus apie ugnį (Kūryba, 1943), laumes (Die Sagen von den litauischen Feen, Die Nachbarn, 1948), medžius (Baum und Menschen im litauischen Volksglauben, Deutsche Volkskunde, 1942), Perkūną (Tautosakos Darbuose III, VI ir atskirai), nes tai labai svarbūs ne tik išvadomis, bet ir medžiagos santaka. Atrankoje reikalinga dar dviejų darbų. Tai A. Mierzynski, Mythologie Lituanicae Monumenta I, II 1892, 1896, nes jis šiame krašte dažniau bibliotekose užtikamas kaip W. Mannhardto Letto - preussische Goetterlehre, o antra — Mierzynskis perspausdino ir kai kuriuos šaltinius, kurių trūksta pas Mannhardtą. Taip pat vertas buvo iškelti ir Z. Ivinskio Medžių kultas senovės lietuvių religijoje, 1939 (Soter, 1938—1939). Šis, nors ir nebaigtas spausdinti darbas labai rūpestingai nagrinėjo visus, ne vien tik su medžiais susijusius šaltinius. Tai pirmas mūsų istorikų šios rūšies kritiškas darbas.

(Nukelta į 5 psl.)

CHICAGOS PONIOS IR PANELES,

Nereikalingi plaukai sunaikinami atsargiai, efektingai, ekonomiška! Pasauly žarsus metodus vartojamas, pripažintas visų daktarų. Lūpos, žandai, skruostai, antakiai, kaktas, rankos kojios.

Kankinties visą gyvenimą su nereikalingais plaukais, tai jau per daug! Laikykis pasunkina padėti, kiekvienas odos ligų gydytojas tai žino.

Kodėl lankiti? Tuoj skambinkit DE 2-6631 ir pasikalbėkite.

Elektrologistė — JANINA POCS, Marshall Field Annex Bldg., 25 E. Washington St., Suite 120

MARQUETTE PARK — AMERIKOS LIETUVIŲ SOSTINĖJE

80 MILIJONŲ PERŠOKUSI BENDROVĖ

CHICAGO SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

6245 SO. WESTERN AVE.

CHICAGO, ILL. 60636

TEL. GR 6-7575

CHICAGO SAVINGS AND LOAN BENDROVĖ, viena tarp žymiausių krašto finansinių įstaigų, aptarnauja šios apylinkės gyventojus pavyzdinai, saugiai ir pelningai jau virš 42 metų, visada prisilaikydama saugumo ir išmokėdama, palyginamai, aukštą dividendą. Per paskutinius 10 metų Chicago Savings išmokėjo savo taupytojams virš 12 milijonų dolerių dividendais. Šiais metais išmokami dividendai sieks beveik du milijonus dolerių. Mes nesiveržiame tapti pačia didžiausia bendrove, bet stengiamės būti stipriausiais finansiniais ir teikti pačius geriausius patarnavimus mūsų taupymo ir skolinimo nariams.

Mes bendradarbiaujame su vietinėmis lietuvių organizacijomis, noriai prisidėdami darbais ir finansais, kad galėtume padėti gerinti gyvenimo sąlygas. Kviečiame visus taupymo ir paskolų reikalus kreiptis į Chicago Taupymo ir Skolinimo Bendrovę, išaugusią į virš \$80,000,000 turto įstaigą.

ŠTAI NARIAMS TEIKIAMAS MŪSŲ PILNAS PATARNAVIMAS

CHICAGO SAVINGS BENDROVĖ kviečia visus lietuvius, ypatingai tuos, kurie dar nesate aplankę mūsų 80 milijonų dolerių finansinės įstaigos, vienos įdomiausių visoje Chicagoje. Pradedant liepos (July) 5 diena visi atsilankiusieji bus vašinami šaltu lemondadu, skania kava su lietuvišku sūriu ir kitais skanumynais. Nėra reikalo būti mūsų taupymo ir skolinimo nariu, kad galėtumėte pasisvečiuoti pas mus. Atvykusiems bus parodyti visi bendrovės įrenginiai, pagerinimai ir

pagražinimai. Atsilankę pamatysite gėlomis išpuoštą pirmą įstaigos aukštą. Laimės Saltinėly — Wishing Well, per kurį surenkama ir išdalinama kasmet įvairioms labdarinėms įstaigoms apie \$1,200.00. Pamatysite plačią žinomą didelį Chicago Savings Prezidentinį kambarį, kuriame yra vietos 260 asmenų ir kuris veltui duodamas organizacijų susirinkimams. Susirinkusiems veltui jame teikiame kavą. Šis kambarys yra išpuoštas dideliais Jungtinių Amerikos Valstybių pre-

ON INVESTMENT
ACCOUNTS
NUO S. M. SPALIO
1 DIENOS

Federalinės vyriausybės
apdraudus įstaigoje visos
taupymo sąskaitos
apdraustos iki
\$15,000.00

zidentų paveikslais ir trumnomis jų gyvenimo žiniomis. Pamatysite įvairių rinkinių kabinetą ir daug kitų įrengimų bei patalymų, kuriais per metus naudojasi mūsų taupymo ir skolinimo nariai.

Valdyba, direktoriai ir visi tarnautojai Jūsų lauksime.

JOHN PAKEL, Sr., Prezidentas

PATOGIOS VALANDOS:

MONDAY 12:00 P.M. — 8:00 P.M.
TUESDAY 9:00 A.M. — 4:00 P.M.
WEDNESDAY Closed All Day
THURSDAY 9:00 A.M. — 8:00 P.M.
FRIDAY 9:00 A.M. — 8:00 P.M.
SATURDAY 9:00 A.M. — 12:30 P.M.

1. Insured Family Savings
2. College Bonus Savings
3. Christmas Club Savings
4. Vacation Club Savings
5. Home Mortgage Loans
6. Home Improvement Loans
7. All Types of Insurance
8. Sell and redeem U. S. Bonds
9. Safety Deposit Boxes
10. Free Community Rooms for your organization meetings. (Free Coffee)
11. Cash checks and pay all family bills with our special money

- order checks. No service charge to members.
12. U. S. Postal Stamps Machine Service
13. We sell Travelers Checks
14. Save-by-mail Kits
15. Notary Public Service
16. Two large Free Parking Lots
17. Free Theatre tickets two Saturdays monthly for your children and mothers
18. Christmas party with gifts to College Bonus Members

Australijos dienos vėl sugrįžta

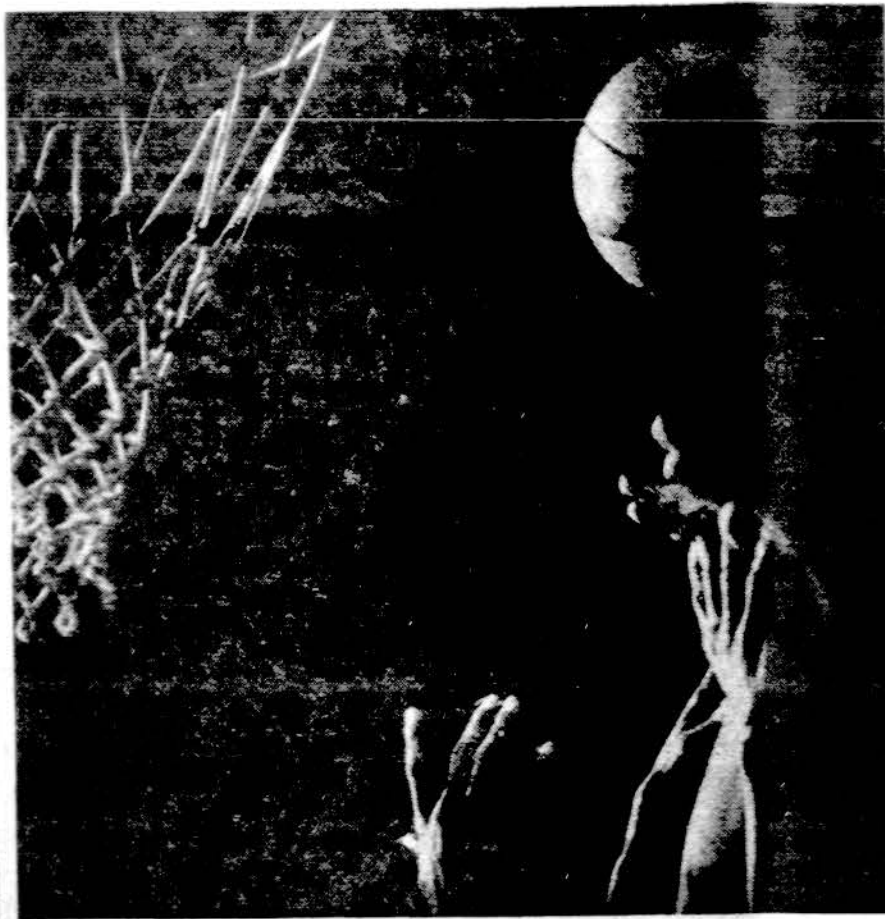
KREPŠINIO IŠVYKA AUSTRALIJON. Redaguotojas Jonas Soliūnas. 1964-ųjų m. S. Amerikos lietuvių krepšinio rinktinės išvykai Australijoje prisiminti leidinyje „Išleido Juozas Bachunas. Kaina \$3.00. Gaudamas pas knygy platintojus ir „Drauge“.

Tik ką knygy rinkoje pasirodė puošnus Jono Soliūno redaguotas leidinys „Krepšinio išvyka Australijon“, kurį išleido PLB pirm. J. Bačiūnas. Leidinys apima 153 didelio formato puslapius, jame daug žodinio teksto ir tiek pat nuotraukų, kiek ir puslapių. Leidinys skaitytąjį nuveda į 1964 m. vasarą, kai JAV lietuvių krepšinininkai, vadovaujami inž. V. Adamkavičiaus, nuvyko į Australiją ir ten triumfaliai sužaidė 25 rungtynes su geriausiomis Australijos komandomis bei rinktinėmis, iš jų laimėdami 24.

Anų istorinių krepšinininkų gastrolių įvykiai buvo įdomūs ne tik mūsų rinktinės krepšinininkams ir jų taip laukusiems Australijos lietuviams, bet ir visai išeivijai. Tas lietuvių krepšinininkų triumfo dienas Australijoje visi džiaugsmingai išgyvenom ir didžiavomės ambasadoriniu lietuvių jaunimo žygiu.

Vienok, laikas viską neša ir užuomarštį. Iš daugelio atsiminimų pamažu blėsta ir lietuvių krepšinininkų gastrolių Australijoje. Bet štai šiandien jas visos didybės vėl prikelia tik ką pasirodęs leidinys. Prikelia ne dienai, ne metams, bet ilgam laikui. Tokia jau yra knygos galia. Juk kiekvienas tokį turtiną, puošnų ir gražiai išleistą leidinį norės turėti savo namuose ir kartas nuo karto jį pavartyti bei pasiskaityti. Kadangi leidinyje užfiksuoti įvairių žmonių išpuodžiai (ir žodinėje ir iliustracinėje dalyje), tai jis lieka istorijai gyvuojančiu liudininku vieno didelio išeivijos lietuvių įvykio — JAV lietuvių krepšinininkų gastrolių Australijoje, kurio tikslą jau pirmuosiose puslapiuose užčiuopi pradinio J. Soliūno „Su krepšinininkais per Australiją“ vienoje frazėje:

„...Vėliau mūsų judrusis konsulas P. Daužvardis apgailestauja, jog nebėgali su mumis vykti. Va, jei taip Lietuvos pusėn būtų sukama, tai būtų kita kalba. Tai tik svajonė konsulo ir mūsų. Tačiau mūsų vyrai Australijon vyksta, kad kelionė Lietuvon, laisvon ir nepriklausomai, pagreitėtų...“

Vyta Valaičio nuotrauka Jono Soliūno redaguotos knygos „Krepšinio išvyka Australijon“ viršelyje

Daug kas džiugina, bet kai kas ir užkliūva

Leidinyje suskirstytas į 3 skyrius: Kelionė, Pasėkmės, Pasėkmės ir nesėkmės. Rašo visa eilė autorių: J. Soliūnas, J. Bachunas, V. Adamkavičius, K. Baronas, J. Jonavičius, V. Grybauskas, latvis G. E. Berzarrins, australas L. Gaze, R. Sidabras, R. Gaška, J. Bulionis, A. Laukaitis, B. Nemeika, V. Radzevičius, R. Gailius, P. Andriusis, V. Dumčius. Vieni iš šių vyrų buvo išvykos organizatoriai, vadovai ir t. t., kiti drauge su krepšinininkais vyko, tretie Australijos lietuvių, čia besidaliną taisyklėmis, kuriuos Australijoje paliko lietuvių krepšinininkai.

Profesinio lygio yra Vyta Grybauskio straipsnis apie bendrą mūsų rinktinės žaidimą, kartu aptariant ir kiekvieną žaidėją. Savotiškai įdomus R. Gaškos straipsnis, kur jis tikrai nuosirdžiai atveria retai žinomus rungtynių teisėjo įspūdžius bei išgyvenimus. Pulgio Andriusio „Barščio skundas“ — tai jau epochinė humoreska, kur autorius atsistoja tarp Kauno ir Australijos žaidynių. Ir visų kitų autorių straipsniai kruopščiai. Tik kažin ar R. Gailiaus „Išvykinėse

nuotrupose“ ne per daug balastu, kur užkliūva ir kralių šaudymas ir susitikimas su policija... Ir paties leidinio redaktoriaus J. Soliūno ilgame, kaleidoskopiškame reportaže „Su krepšinininkais per Australiją“ kai kurie palyginimai: „...mūsų rinktinės sąstatais aikštėje keičiasi dažniau nei moters norai...“ arba „...Canberra supa kalnai yra nubalę sniegu, lyg pensininko pakaušis...“. Palyginimai, atrodo, per daug jau pigūs ir neskanūs. Jie gal nepastebėti prabėgo dienraščiniuose reportažuose, bet reprezentaciniame leidinyje užkliūna.

Leidinio pabaigoje pateiktos rungtynių statistikos ir aukotojų, parėmę pinigais mūsų krepšinininkų išvyką. Surašytos pavardės ir tų, kurie aukojo po 2 dol. Bet, pasirodo, kad mažiau 2 dolerių vertas darbas spaudos žmonių, redaktorių ir buvusios informacijos komisijos narių, mūsų laikraščių puslapiuose kėdžiai atveria retai žinomus rungtynių teisėjo įspūdžius bei išgyvenimus. Pulgio Andriusio „Barščio skundas“ — tai jau epochinė humoreska, kur autorius atsistoja tarp Kauno ir Australijos žaidynių. Ir visų kitų autorių straipsniai kruopščiai. Tik kažin ar R. Gailiaus „Išvykinėse

Kaip būtų gera, kad šis puošnus leidinys pasiektų ir Lietuvos jaunimui ir visiems tai būtų neatšaukiama žinia,

SIMTMETIS NUO PEDAGOGŲ MOKYKLOS VEIVERIUOSE

Mažas miestelis Veiveriai, esantis tarp Kauno ir Marijampolės, suvaidino labai didelį tautinį vaidmenį Lietuvos atgimimo istorijoje. 1866 metais spalio 14 dieną — t. y. lygiai prieš šimtą metų — čia buvo įkurti pedagoginiai kursai naujiems mokytojams paruošti. Mokslas kursuose tęsėsi dvejus metus. Prie kursų veikė ir pavyzdinė pradžios mokykla, kurioje būsimieji mokytojai atlikdavo praktikos darbus. Po penkerių metų kursai buvo paversti mokytojų seminarija ir mokslas prailgintas iki trejų metų. Bet mokinių skaičius buvo ribotas iki 90-ties. Ir tai ne visada rusų valdžia leisdavo tiek priimti. Rusas Puzanovskis, pirmasis inspektorius, jau tada buvo pareiškęs, kad po 25 metų lietuviškosios mokytojų seminarijos visai nebereikės, nes visas kraštas būtų surusintas. Tačiau, nors ir laikinai ten buvo dėstoma lietuvių kalba ir literatūra, matematika, gamtos mokslai, pedagogika, tikyba rusų kalba ir istorija ir kiti dalykai. Lietuvių kalbos pamokas ten per 37 metus vedė Tomas Ferdinandas Žilinskas, kuris teisingai laikomas vienas iš didžiausių tautinio atgimimo ugdytojų. Jis visus mokinius įkvėpdavo uoliai mokytis gimtosios kalbos ir mylėti gimtąją žemę. Šita jo įtaka padarė tai, kad iš čia kilo daug susipratusių lietuvių ir žymių lietuvių veikėjų, spaudos darbuotojų ir rašytojų. 1907 metais, pasitraukus mokytojų Žilinskui, jo vieton sto-

jo mokytojas Antanas Matulaitis, tęsdamas pradėtąjį pirmąjį darbą. Lietuviškumui stiprinti daug nusipelnė ir seminarijos kapelionai kan. Vincas Aleksandravičius ir kunigas Pijus Andziulis. Pirmojo pasaulinio karo metu Veiverių mokytojų seminarija buvo iškelta į Rusiją ir čia 1918 metais išleido paskutinę savo mokytojų laidą, ir komunistų partijos įkylimo buvo tuoj uždaryta. Taip toji lietuvių mokytojų seminarija per visą savo gyvavimą yra parengusi daugiau kaip tūkstantį mokytojų, kurių tarpe buvo apie 800 susipratusių lietuvių. Kai kurie iš tų šviesuolių atliko didelius žygius Lietuvos laisvės kovų metu ir daug nusipelnė nepriklausomos Lietuvos gyvavimo laiku. Visi laisvės kovos mokytojai lietuvių tą sukaktį mini su pa-

ATSIŪSTA PAMINETI

• Dr. Domas Jasaitis, SVEIKATOS DRAUDIMAS IR SOCIALINIS SAUGUMAS. Atspaudas iš L. K. M. Akademijos METRAŠCIO II tomo, 209—264 psl. Roma, 1966.

• SILUVA. Kun. L. Jankaus, buv. ministro Siluvos prisiminimai. 1966 m. rugsėjo 8 d. Brooklyn, N. Y. Leidinys iliustruotas, 56 psl. spausdino Lietuvių pranciškonų spaustuvė Brooklyne.

• VILTIS, Vol. 25, No. 3, October—November, 1966. A Folklore Magazine. Redaguoja V. F. Belajus. P. O. Box 1226, Denver, Colo. 80201, U.S.A. Žurnalo metinė prenumerata \$3.50, dviems metams — \$6.00.

APDRAUDŲ AGENTŪRA
Namų, automobilių, gyvybės, sveikatos ir biiznio
Patogios išmokėjimo sąlygos
J. BACEVIČIUS
6455 So. Kedzie Ave., PR 8-2233

Stirbis Fuel Oils

Aliejus virtuvei ir krosnims.
„Geresnė ir pigesnė alyva“
Tel. HEmlock 4-6264
PETER STIRBIS
6741 So. Maplewood Avenue
Chicago, Ill. 60629

TELEVIZIJAS:

paprastas ir spalvotas nebrangiai
taisau. Už patarnavimą vietoje \$3,
už dirbtuvės darbą \$10.00 ir daly.
Pasiteiraukite apie naujas.

J. MIGLINAS

2546 W. 69 St., II auk., PR 6-1063

LEO'S SINCLAIR SERVICE

5759 So. Western Avenue
LEONAS FRANKUS, Sav.
Stabdžiai, Sankabos, Transmisijos,
Tune-ups ir Motorų Remontas
Kampus 58th Street
Telefonas — PROspect 8-9533

FRANK'S T.V. & RADIO, Inc.

3240 SO. HALSTED STREET
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS, RADIO,
STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS, TAIPGI
ORO VESINTUVAI, SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI

4 1/2% **5%**
current dividend on investment bonus
4 1/2% DIVIDENDŲ MOKAMA PAGAL VISAS TAUPYMO SĄSKAITAS.
Už 1 metų investavimo bonus mokama 4 1/2% dividendų kas pusmetį ir
dar šmokame po 1/2% už kiekvienus metus, 4 metams praėjus.
BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4071 Archer Avenue, Chicago, Illinois 60632
Valandos: Pirmadi., Antradi., Penktadi., ir Šeštadi. 9 v. r. iki 4:30 v. p. p.
Trečiadi., ketvirtadi., penktadi. 9 v. r. iki 3 v. v.

CIRCUIT T.V. & RADIO (LIETUVIAI)
Sav. DAN LIUTIKAS
NAUJŲ PARDAVIMAS — VARTOJAMŲ TAISYMAS.
GREITAS patarnavimas — GARANTILIA — KREDITAS.
2412 WEST 71st ST., CHICAGO, ILL. 60629, TEL. — 471-2446

Kas tik turi gerą skonį,
Viską perka pas Lieponį!
LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
FURNITURE CENTER, INC.
MARQUETTE PK., 6211 So. Western, PR 8-5875
Vedėjas J. LIEPONIS
Pirmadi. ir ketvirtadi. nuo 9 iki 9:30 val. Kitoms dienoms nuo 9 iki
6 val. vak. Sekmadieniais nuo 12 iki 5 val. vak.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

Pati žinomiausia ir patikimiausia firma Amerikoje, turinti daug metų patirtį siunčiant

DOVANAS — SIUNTINIUS Į USSR.

Gavėjas nieko nemoka. Tūkstaudai klientų patenkinti. Garantuos skubus ir tikslus pristatymas. Visi siuntiniai apdrausti. Visuose mūsų skyriuose yra gausus aukštos rūšies prekių pasirinkimas prieinamom kainom.

Dėl informacijų ir nemokamų katalogų kreipkitės į visus mūsų skyrius.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.	
NEW YORK, N. Y. — 39 - 2nd Avenue	AL 4-5456
NEW YORK, N. Y. 10011, 108 West 14th St.	CH 3-3005
BROOKLYN 11, N. Y. — 370 Union Avenue	EV 4-4952
BROOKLYN 7, N. Y. — 600 Sutter Avenue	DI 5-6808
BOSTON 18, Mass. — 271 Shawmut Avenue	LI 2-1767
SOUTH BOSTON, MASS. — 327 W. Broadway	AN 8-0068
BUFFALO 6, N. Y. — 332 Fillmore Avenue	TL 6-2674
CHICAGO 22, Ill. — 2222 W. Chicago Avenue	BR 8-6966
CHICAGO 6, Ill. — 3212 So. Halsted Street	WA 5-2737
CLEVELAND 13, Ohio — 904 Literary Road	TO 1-1068
DETROIT, Mich. — 7500 Michigan Avenue	VI 1-5355
GRAND RAPIDS, Mich. — 636-38 Bridge St., N. W.	GL 8-2256
HAMTRAMCK, Mich. — 11333 Jos. Campau	GL 7-1575
HARTFORD, 14, Conn. — 300 Franklin Ave.	TE 233-8030 ir 246-0215
IRVINGTON 11, N. J. — 763 Springfield Ave.	ES 2-4685
YOUNGSTOWN 3, Ohio — 21 Fifth Avenue	RI 3-0440
LOS ANGELES 22, Calif. — 960 So. Atlantic Blvd.	AN 1-2994
LAKEWOOD, N. J. — 126 - 4th Street	FO 3-6509
NEWARK 3, N. J. — 428 Springfield Avenue	HU 3-1797
NEW HAVEN, Conn. — 609 Congress Ave.	LO 2-1446
PATTERSON 1, N. J. — 90 Main Street	MU 4-4619
PASSAIC, N. J. — 176 Market Street	GR 2-6387
PHILADELPHIA, Pa. 19122 — 1214 N. 5th St.	PO 3-4819
PITTSBURGH 3, Pa. — 1307 E. Garson Street	HU 1-2750
SAN FRANCISCO, Calif. — 2076 Sutter Street	FI 6-1571
WATERBURY, Conn. — 905 Bank Street	PL 6-6766
WORCESTER, Mass. — 174 Millbury Street	SW 8-2568

4 3/4% Visų rūšių
taupmenoms
4 kartus
metuose

NUO SPALIO MĖN. 1 DIENOS

Taupmenos įdėtos iki 10 dienos mėnesio,
pelno dividendą nuo pradžios mėnesio.

NUO DABAR TAUPOMOS S-TOS YRA APDRAUSTOS IKI \$15,000.

TURTAS \$103,000,000.00

REZERVAI \$9,800,000.00

Bendrovė iš seno vedama tėvo ir sūnaus

Paskolos namams isigyti ar taisyti

JUSTIN MACKIEWICH
Direktorių Tarybos Pirmininkas

JUSTIN MACKIEWICH, Jr.
Prezidentas

VALANDOS

Pirmadieniais 9 iki 8 v. vak

Antradieniais 9 iki 4 v. vak

Trečiadieniais uždaryta

Ketvirtadieniais 9 iki 8 v. vak

Penktadieniais 9 iki 4 v. vak

Šeštadieniais 9 iki 12 val

STANDARD FEDERAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
OF CHICAGO

4192 ARCHER AVE — CHICAGO, ILLINOIS 60632
Telef. — Virginia 7-1141

Estų dailininko Valduro Motuso paroda Čiurlionio galerijoje

ANTANAS NAKAS

Gruodžio mėn. 3 d. (ši šeštadienį) Čiurlionio galerijoje, Chicagoje, bus atidaryta estų dailininko Valduro Motuso tapybos darbų paroda. Bus išstatyta daugiau kaip 40 tapybos darbų ir keletas skulptūrų.

Dailininkas prieš kelerius metus atvyko iš Prancūzijos į Chicago. Gyvendamas Paryžiuje, dailininkas ne vien tapė, bet buvo susidomėjęs ir skulptūra, sukurdamas eilę žymių dailininkų ir visuomenininkų biustų.

Estų kolonija Chicagoje mažai. Dauguma jų dailininkų, muzikų, rašytojų ir poetų gyvena išsisklaidę įvairiose Amerikos miestuose. Tarp jų tačiau yra labai stiprių meninių pajėgų. Tarp kita ko, Chicagoje gyvena Talino operos solistas tenoras Eddo Karrisso, kuris rusų operos pasirodymų metu pasisailino iš Estijos ir ilgą laiką buvo Švedijoje Stokholmo Karališkos operos solistas. Savo balso grožiu jis buvo panašus į mūsų Kiprą Petrasną.

Pagaliam, kas iš mūsų nežino Aleksio Rannito vardo, kuris, būdamas vienas iš ryškiųjų estų poetų, yra taipgi žinomas meno istorikas ir tarptautinio masto meno kritikas, daug savo talento ir darbo paskyręs Lietuvos kultūros ir lietuvių meno propagavimui, tarptautinėje plotmėje iškėlęs mūsų M. K. Čiurlionio tapybą ir dabar rašas žodinių tekstų anglų kalba leidžiamai didžiajai Čiurlionio monografijai. Ta proga reikia suminėti, kad Ranniti puikaus lietuvių kalbos mokėjimo gali parodyti ne vienas iš čionykščių mūsų lietuvių.

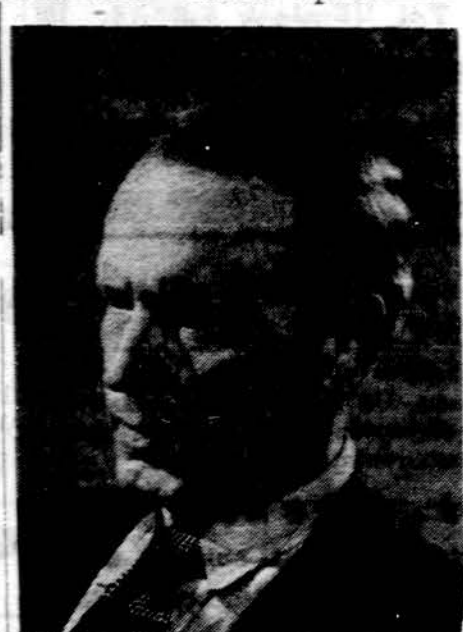
Kaip meno kritikas, Aleksis Rannitis nuosaikiai atsiliepia ir apie Valduro Motuso tapybos darbus, kuriuos jis yra matęs anksčiau, tačiau tas jo atsiliepimas paskatina ir mane būti didesnių entuziastų Motuso atžvilgiu, nes aš, atidžiai stebėdamas dailininko darbus pastaraisiais metais, galiu prisijungti prie tų, kurie Motuso kūryboje randą naują vertingą kūrybinę išraišką.

Nėškokime parodos kataloge žinių apie dailininko didelius laimėjimus. Jis neturi nei auksų, nei sidabro medalių, nei triukšmingų reklamų, kalbančių apie gautas premijas, bet jis turi kuklią, mąstantią, nie-

kad savo darbais nepatenkintą, grožio ieškančią menininko sielą.

Juk yra žmonių, kurie visą savo gyvenimą ieško būdų save išreikšti. Tas troškimas, besikristalizuojantis žmogaus dvasioje, yra tiek stiprus, kad nuslopina visus kitus žmogaus norus ir polėkius. Sukauptoji dvasinė versmė prasiskverbia, kaip šviesos spindulys per nakties tamsą, ir suteikia gyvenimui vertę ir grožį. Sutinkame žmonių, kurie yra kukliūs ir nešiojasi dvasines vertybes savyje susikaupę, nematomi, nepastebimi, neieškančieji pasirodymo ir triukšmingo įvertinimo.

Prie dar nepilnos dailininko Motuso charakteristikos reikėtų pridurti, kad jis yra linkęs labiau į abstraktinę meno kūrybą, tačiau, valdydamas gerai piešinių, dažnai savo darbuose grįžta ir prie neoklasicizmo pakraipos. Jo kūryboje nerasisime "kolorito eksplozijų", "žavingumo bur-ty", "dvasinių ekstazių ir kitų menininko darbus apibūdinan-

Estų dailininkas Valdur Motus

čių nesąmonių, bet kas vertina tylių kūrybinį darbą, atėjęs į parodą, atras pats ką daugiau pasakyti, negu čia pateiktoji dailininko charakteristikos užuo mina.

Parodos atidarymas įvyks š. m. gruodžio mėn. 3 d. (šeštadienį) 7 val. v. Čiurlionio galerijoje, Chicagoje.

Valdur Motus

Estų grafiko Eduardo Würalto biustas

DVIDEŠIMTIES TŪKSTANČIŲ MOKSLININKŲ SUVAŽIAVIMAS

Vandenynai, erdvė, astronomija, astrofizika, biochemija, biomedicina, quantum

PAULIUS ŽIKUS

Rodos, net sunku patikėti, kad suvažiavut apie 22,000 mokslininkų trejetui dienų moksliniams pasitarimams. O vis dėlto tai jau įvyko lapkričio 2, 3 ir 4-tą dienomis Bostone. Didieji svarstymų laukai: erdvės ir vandenynų gilumos tyrimas ir jose ryšio palaikymas, astronomija, astrofizika, biomedicina, biochemija ir quantum. Suvažiavime dalyvavo fizikos, chemijos, biochemijos, biomedicinos, astronomijos ir kitų artimų šakų, o daugiausia elektronikos mokslininkai ir inžinieriai. Dalyvavo ne tik iš visos Amerikos, Kanados, bet ir kitų kontinentų ir valstybių šiu sričių žinovai. Vieni norėjo pasidalyti savo ži-

niomis, o kiti pasirinkti tų žinių suvažiavimo progą vyko į šakų parodą. Joje buvo išstatyta apie 5 milijonai elektronikos eksponatų — pradedant mažiausia adatėles galvute ir baigiant komplikuočiausiomis ir sudėtingiausiomis mašinomis. Tie 5 milijonai nėra vien tik atskiri eksponatai, kai kurie jų sudaryti iš šimtų ar tūkstančių atskirų elektroninių dalelių.

Šio suvažiavimo pirmininku buvo dr. James Storer, vicepirmininku dr. Franklin H. Belcher, o programos pirmininku dr. T. A. Longo.

Mokslininkų šių dienų didieji

rūpesčiai: gyventojų didelis prieauglis ir jų išmaitinimas, sveikata ir kova su ligomis. Širdies ligos, vėžys ir kitos kerta žmones, kaip piovejai lankoj šieną. Erdvės ir vandens gilumų tyrimas, užkariavimas ir panaudojimas tų pasiektų laimėjimų žmonijos gerovei ir maitinimui. Sakytume, šių laimėjimų pagalba norima paversti tą patį žmogų didesniu "tinginiu".

Okeanografijos sesijai dr. K. C. Black, dr. John Craven, J. H. Wenzel, dr. Forrest Houston ir Frank Andrews kalbėjo apie vandenynų gilumą ir dugno tyrimus, jų svarbą, apie nusileidimą į tas gilumas. Jūros ir vandenynai slepia savyje didelius turtus ir didelius maisto ište-

lius, kurie yra labai sveiki ir labai reikalingi. Net ir pats vanduo, kurio daugelyje vietų jau pradeda stokoti, bus imamas iš vandenynų. Tik reikią surasti paprastesnius ir pigesnius būdus to vandens distiliacijai. Japonai ir rusai žvejoją ir gauna sėkmingai net prie Amerikos (Nukelta į 7 psl.)

Lietuviška valgykla. Gražiausias lietuviškas restoranas, kuriame gaminami lietuviški valgiai.

Atidaro nuo 6:00 valandos ryto iki 8:00 valandos vakaro.

"PALANGA" RESTAURANT
6918 So. Western Ave. — GR 6-9758

JADVGA ir — JUOZAS BARTKUS, Savininkai

PAPUŠKITE BUTĄ NAUJOMIS UŽUOLAIMOMIS. DAR SUSPĖSIME PAGAMINTI ŠVENČIŲ SEZONUI, TIK PASIRŪPINKITE PAS

STEIN TEXTILE CO.

urminėmis kainomis iš tūkstančių jardų užuolaidoms dekoratyvinių medžiagų, ne iš mažų pavyzdžių, bet iš didelių ritimų: damasko, brokados, "boucle's", "fiberglass".

PIRKSITE NEBRANGIAI IR GAUSIT DOVANĄ.

STEIN TEXTILE bendrovė yra pirmoji, kuri parūpina vilnonių, šilko, alynos, taffetą, aksomo, ANGLIŠKŲ MERZIAGŲ paltams ir kostiumams siuntinai artimiesiems į Lietuvą ir tolimąjį Sibirą už žemas kainas.

616 W. Roosevelt Rd., Chicago 7, Ill. HA 7-3737

Atidaro kasdien ir sek. 9:15 r. iki 5:30 vak. Pirmad. uždaryta

Nemokama vieta mašinoms už kampo į šiaurę Jefferson St. Chernin's aikštėje

RUDUO JAU ČIA NETOLI IR KALĖDOS...

Dabar jau pats laikas pagalvoti ir paplanuoti, kokį dovanų siuntinį pasiųsti savo artimiesiems.

Padaryti tai yra paprasta ir lengva, taip pat ir pigu, pasinaudojant leidžiamų siųsti prekių kainorais, kurį gali gauti kiekvienas veltui, pareikalavęs pas mus.

Tiems, kurie neturi daug laisvo laiko, arba nežino, ką reikėtų siųsti, siūlome jau paruoštus praktiškus ir reikalingus siuntinius.

RK 1. (Moteriškas)

Vilnonė paltui medžiaga, itališkas nailoninis lietpaltis, nepermatomo japoniško nailono suknelė 4 jardai, 2 p. vilnonių arba nailoninių kojinių, 1 vilnonė gėlė arba su įvairiais raštais skarelė, 1 šilkinė skarelė, 2 biuro, vilnonis megztukas ir graži dėžė šokoladinų saldinių.

\$75.00.

RK 2. (Vyriškas)

Grynos vilnos nertinis, 3/4 jardo vilnonė kostiumui medžiaga, 2 nailono viršutiniai marškiniai, 2 p. vilnonių kojinių, 1 p. odinių pirštinių, 2 biuro, 1 kaktaraistis, 1 itališkas nailono lietpaltis ir dėžė šokoladinų saldinių.

\$75.00.

Jungtinis siuntinys RK 1 ir RK 2 kainuoja \$135.00.

4 sv. taukų, 1/2 sv. arbatos, 1/2 sv. geriamo šokolado, 1/2 sv. kavos, 2 sv. ryžių, 5 sv. miltų, 1 dėž. nescafe, 1 sv. saldinių, 1 sv. razinų, 1 sv. cukraus, 1/4 sv. pipirų, 1/2 sv. šokolado.

\$30.00.

Tebesiučiami mūsų skelbtieji didelio pasisekimo turį siuntiniai: V-3, 10 1/2 jardo kostiumams medžiaga, už \$55.00, P-3, trims paltams angliška vilnonė medžiaga už \$60.00 N-4, 16 jardų nepermatomo nailono suknelės už \$45.00.

BALTIC STORES, LTD.

(Z. JURAS)

421 Hackney Rd., London, E. 2, England

Seniausia šioje srityje lietuviška firma. Garantuos su gavo parašu patvirtintas pristatymas per 3-4 savaites. Visos siuntos registruotos ir apdraustos.

ATSTOVAI: Gaiva, 3570 W. Vernor, Detroit, Mich., A. Kusinskis, 167 Colledge St., Apt. 2, Sudbury, Ontario, Canada, L. Radzevičius, R. R. 2, Port Arthur, Ontario, Canada.

Artesian Restaurant

2432 West 63rd Street (63rd & Artesian)

- Skanūs valgiai
- Geras patarnavimas
- Puiki atmosfera

PIETŲ

\$1.65 & \$2.25

JOKIO LAUKIMO — GREITAS PATARNAVIMAS TALPA — 350 SEDMŲ VIETŲ.

Rezervacijoms skambinkite — 436-4622.

Atidaro sekmd. iki ketvirtad. 6 v. ryto iki 1 v. ryto, penktad. ir šeštadieniais iki 5 valandos ryto.

Taupykite

MES MOKAME **5%** ANT BONŲ SĄSKAITŲ

Daugiau kaip 50 metų sąžiningai patarnaujame lietuviams.

Kiekviena sąskaita ligi \$10,000 apdrausta Federalės valdžios agenturoje

August Saldukas, Prezidentas

4040 Archer Ave. Chicago, ILL. 60632
Telef. CL 4-4470

Mūsų erdviose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų modernių baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.

LIETUVIŲ ISTAIGA

ROOSEVELT FURNITURE CO.
F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS
2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711

Atidaro pirmad. ir ketvir. 9-9 val. antr. treč. ir šeštadieniais nuo 9 iki 6 val. Sekmd. atidaro nuo 11 iki 4:30 v. po pietų

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
B. B. PIETKIEWICZ, Prez.
2555 West 47th St. Tel. LAfayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING

4 3/4% Naujas ankštas dividendas mokamas už investavimą sąskaitas

PINIGAI ĮNESTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMCIUS NUO 1 D. Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS: ANTRAD. ir PENKT. 9 v. r. iki 5 v. v. PIRMAID ir KETV. 9 v. r. iki 9 v. v. ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. Trečiad. uždaryta

Automobilio nelaimės atveju skambinkite (In case of accident, call)
COUNTRY AUTO REBUILDERS
GR 6-7777 24 hour towing service

Karosierijos taisymas, stabdžiai, motorai, tepimas ir smulkūs pataisymai

FRONT WHEEL ALIGNMENT — WHEEL BALANCING BODY AND FENDER WORK PAINTING, MECHANICAL REPAIR

2423 W. 59th St., Chicago, Ill., 60629
Savininkas — MIKAS ČESAS

MOVING
perkrausto baldus iš arti ir toli.
A. BENIULIS
Chicago, Ill. 60632. Tel. RE 7-7083

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY
Manufacturers

Rankomis išplaustyti paveikslų rėmai. Pritaikinti paveikslams skelbimų rėmai. Metalu apieti rėmai.

2400 S. Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginia 7-7258-59

KULTŪRINĖ KRONIKA

• Dvigubos sukakties knyga. Pasaulio lietuvių archyve, Chicagoje, yra vysk. Juozapo Arnulpo Giedraičio verstas Šv. Raštas Naujojo Įstatymo, kuris išspausdintas 1816 m. Vilniuje. Archyvo turimame egzemplioriuje trūko titulinio puslapio bei abiejų prakalbų ir keleto puslapių knygos-gale. Dr. P. Reklaičio pagalba gautos trūkstamų puslapių foto kopijos iš egzemplioriaus, esančio Stuttgarto bibliotekoje, Vokietijoje. Žiūrėk titulinio puslapio faksimilę. Plačiau apie šią knygą galima rasti Vaclovo Biržiškos Aleksandryne, II tom., 211 psl.

Nors knyga išleista prieš 150 metų, tačiau jos kalba mums yra visai suprantama. Žiūrėk pirmojo puslapio faksimilę.

Po šimto metų (1906) kun. S. Pautienius, Šv. Juozapo parapijos klebonas Mahanoy City, Pa., išleido vysk. Giedraičio vertimo naują laidą. Kun. A. Stasiukynas, tyrinėjęs Šv. Raštą Romoje ir Palestinoje, pridėjo prie sunkiau suprantamų vietų komentarus.

Pasaulio lietuvių archyvo adresas: 5620 So. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60636.

• Lietuvos Universiteto sukaustuvinis leidinys. 1966 m. lapkričio mėn. 20 d. dr. J. Meškauskas bute, Chicagoje, įvyko trečiasis iš eilės Lietuvos Universiteto sukaustuvinio leidinio redakcinės komisijos posėdis, kuriame dalyvavo vysk. V. Brizgys, Pr. Čepėnas, kun. P. Dilyš, prof. St. Dirmantas, dr. P. Jonikas, M. Mackevičius, dr. J. Meškauskas, kun. doc. Paupeiras ir J. Rugis. Pirmininkavo dr. J. Meškauskas, sekretoriau-vo Pr. Čepėnas.

Posėdyje galutinai buvo nutartas leidinio vaizdo formata-ty, dydis bei turinys.

Daugiausia vietos bus skirta pagrindiniams straipsniui — Lietuvos Universiteto istorijai. Kalbamąjį straipsnį rašo dr. A. Rukša. Šiam straipsniui šaltiniui medžiaga jau seniai telkiama. Straipsnyje ryškiai bus akcentuota Lietuvos Universiteto reikšmė Lietuvos valstybiniam gyvenimui ir lietuvių kultūrai.

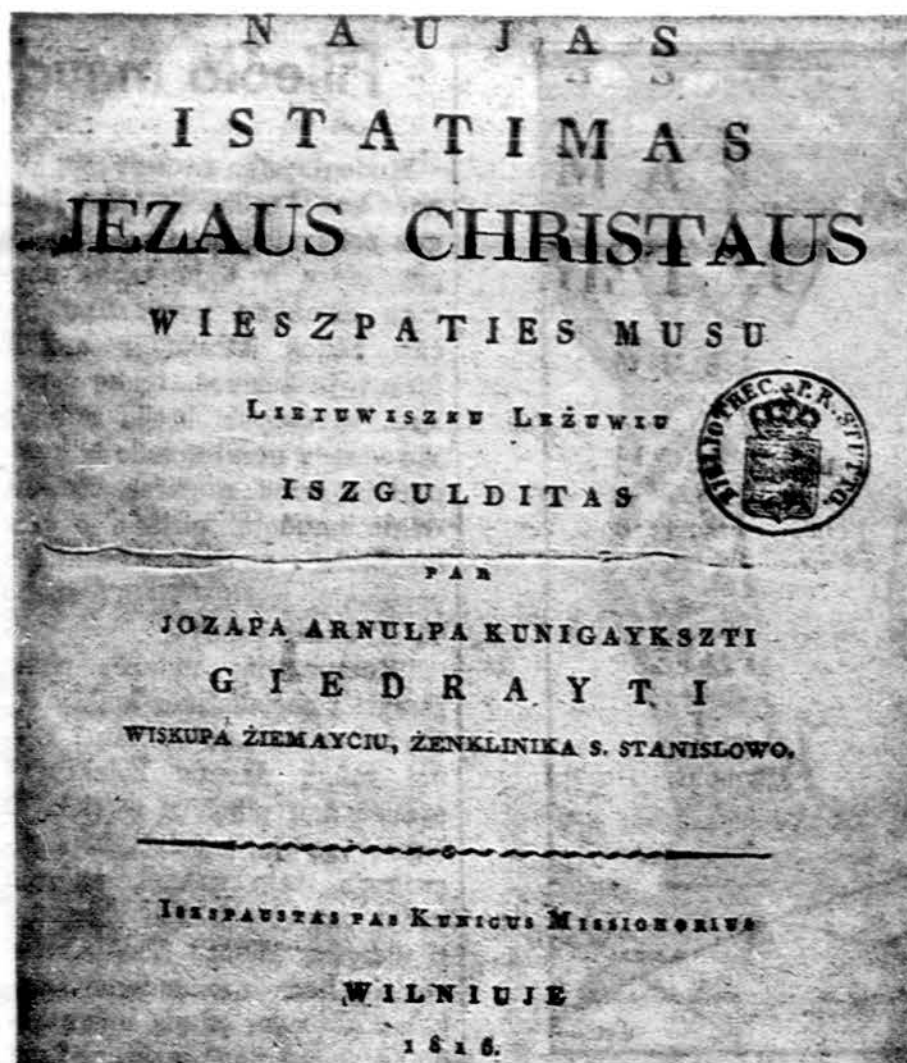
Be Lietuvos Universiteto istorijos, leidinyje bus vertingi visų fakultetų aprašymai, jų atlikti žymesni mokslo darbai.

DVIDEŠIMTIES TUKSTANČIŲ MOKSLININKŲ SUAŽIAIVIMAS

(Atkelta iš 6 psl.)

krantų. Jie turi geresnius povandeninius instrumentus. Elektronikos instrumentų pagalba galima nustatyti žuvų būrius ir jų dydį pagal garso, kurį žuvis sukuria laikymosi vietoje. Dabar žmogus pasiekia tik iki 3,000 pėdų vandens gilumos, po metų bus bandoma leisti iki 5,000 pėdų, dar po metų iki 15,000 pėdų, o po trejų metų net iki 20,000 pėdų gilo. Kai kuriems mokslininkams teka matyti tris rusų pagamintus gana gerus vandenynų dugnų žemėlapius. Rusai turi 400 povandeninių laivų. Tų laivų pagalba ir sudaromi tie žemėlapiai. Amerikiečiai irgi neatsilieka. Kelionės po šiaurės ašigalių ledynais išnaudojamos visokiems, ne vien kariniams reikalingiems. Tiriama Golfo srovė, jos reikšmė ir net jos panaudojimas.

Apie kovą su ligomis, ypatin-gai su vėžiu, kalbėjo dr. Samuel Fine, dr. Donald E. Rounds ir kiti. Garsusis Laser aparatas, kuris galės būti vienu didžiųjų ir pavojingiausių ginklų kare, labai svarbus ryšio tarnyboje, erdvės tyrimuose, fabriku darbuose, gali būti vienu iš didžiųjų irankių ir chirurginėje medicinoje. Jis jau naudotas akių operacijoms. Dr. D. E. Rounds panaudojęs Laser ir prieš vėžį,

Vysk. Juozapo Arnulpo Giedraičio versto Šv. Rašto Naujojo Įstatymo titulinio puslapio faksimilė su Stuttgarto (Vokietijoje) bibliotekos antspaudu.

Bus paliesta visų pagalbinų mokslo įstaigų veikla, jų augimas, tobulėjimas. Veikalo apimtyje yra numatyta vietos taipgi profesorių ir studentų atsiminimams, akademinų organizacijų veiklai. Leidinys bus iliustruotas.

• Adomo Mickevičiaus "Vėlinės" lietuvių scenoje. Šiandien 7 val. vak. Jaunimo centre, Chicagoje, Pedagoginio liuanistiko instituto rengiamame naujos dr. Jono Balio knygos "Lietuvių liaudies pasaulėjauta" pristatyme, be kitos programos, instituto studentai choriniu skaitymu atliks liaudinę ir mistiškąją Mickevičiaus "Vėlinių" II dalies ištrauką. Vakare dalyvaus ir pats "Pasaulėjautos" autorius dr. J. Balyš, pasidalindamas knygos mintimis su čikagiečiais.

• Prof. Juozo Žilevičiaus 75 metų amžiaus sukaktis Chicagoje minima rytoj, gruodžio 4 d. iškilmingu koncertu 3 val. popiet. Marijos aukštesniosios mokyklos didžiojoje salėje ir pagerbimo vakariene 6 val. vak. Jaunimo centre.

• Mirė Lietuvoje gimęs žymus Amerikos skulptorius. Amerikiečių spauda ryškiai paminėjo lapkričio 15 d. mirusį skulptorių Williamą Zorachą. Jis mirė, sulaukęs 79 metų. Me-nininkas buvo gimęs 1887 m.

vaninamą melanomą. Bandy-mas buvęs sėkmingas. Laser spinduliais nebuvę sužeidžiamos sveikos ląstelės, o užmušamas vėžys. Dabar jau baigiama pagaminti mažytė atominė kapsulė širdies pompi vartyti. Ji esanti tokia maža, o jos darbo amžius būsiąs apie 10 metų. Daug ligonių, kurie šiais laikais miršta širdžiai sutrikus, šios pompos pagalba galės gyventi ir džiaugtis gyvenimu. Dr. Samuel Fine kalbėjo apie Laser radiacijos bandymus su pelėmis, žiurkėmis ir kitais didesniais gyviais. Tie bandymai rodą labai gerus rezultatus. Kai kurie radiacijos izotopai vartojami gydymui ir ypatingai diagnozės nustatymui, nes jų veiksmo jėga organizme aparatų pagalba jau galima sekti ir stebėti.

Dr. Lėster C. Van Atta vadovavo erdvių ryšio antenų pasitarimams. Tai irgi labai svarbu. Galvojama pasiekti Marsą, reikia valdyti ir kontroliuoti raketas, siųsti fotografijas žemėn ir pan. Kelionių metu yra pavojinga Vis Allen radiacijos juosta. Ją reikia gerai iširti. Raketoms ir lėktuvams numūsti jau turimos labai tikslios antiraketos, kurios puikiai veikia iki 50,000 pėdų aukštumos. Tiriama solariniai vėjai, kurie kadaise žemėje išnaikinę dinosa-

rus. Kada kita nauja solarinių vėjų banga gali pasirodyti? Mokslas ieško kelių tai sužinoti ir pasiruošti jų grėsmei. Ryšio satelitų sekcijai suvažiavime vadovavo dr. Herbert H. Sherman.

Taip pat buvo nagrinėjami magnetiniai laukai, atominė ir saulės radiacija, operacinės povandeninio laivo Thresher Atlanto vandenynė ir vandenilio bombos suradimo ir išskilimo Viduržemio jūroje prie Ispanijos krantų problemos.

Buvo svarstyta ir kompiuterių pritaikymas mokykloms. Bandomieji kompiuteriai jau pagaminti ir dabar daromi bandymai su atskirais vaikus. Kompiuteris čia lyg ir atstotų mokytoją. Nervams tirti mašinos, akių mašinos, logaritminis kalkuliatorius, naujų medžiagų pagaminimas ir daugybė kitų problemų buvo nagrinėjama ir čia pat parodoma, kas tose srityse jau yra pasiekta.

Atskiruose kambariuose suvažiavime, laikantis nustatytą tvarkaraščio, buvo rodomi šių tyrimų moksliniai filmai.

Sio suvažiavimo proga išleista apie 120 atskirų mokslinių brošiūrų, kurios buvo nagrinėjamos suvažiavimo posėdžiuose.

Tai tik labai trumpa ir tik kai kurių suvažiavimo darbų ir parodų apžvalga.

Puslapis iš vysk. J. A. Giedraičio Šv. Rašto Naujojo Įstatymo.

vingu herojų gausoje Sinkevi-čiaus tai šen, tai ten įpina ir jo supratimu, būdingą lietuviš-kąjį personažą. Kai kurių jo romanų, kaip "Tvano", ir veiks-tas vyksta Lietuvoje.

• Antano Tamošaičio juoda-balta litografijos darbų paroda lapkričio 27 d. atidaryta Otta-voje, Kanadoje, Maison Des Oeuvres patalpose. Parodoje iš-statyta 57 litografijos. Išleista-mo parodos kataloge Juozas Da-nys, kalbėdamas apie Antano Tamošaičio grafiką, be kita ko, rašo:

"Žiūrint tautodailės šaltinių įtaką, reikia aiškiai pabrėžti, kad šie bruožai nedominuoja

kūrinio ir dažnai piešinyje yra giliai paslėpti. Iš tikrųjų kūrin-yje dažnai vyrauja abstraktus meno bruožas. Daug kur jo li-tomanų, kaip "Tvano", ir veiks-tas vyksta Lietuvoje.

• Dail. Jadvygos Paukštie-nės tapybos paroda Toronte

ST. ANTHONY

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

Joseph F. Grilbawski
Executive Secretary

4³/₄%

DIVIDEND CHECKS
MAILED QUARTERLY
ON INVESTMENT
SAVINGS
ACCOUNTS

5¹/₄%

LONG TERM
BONUS
SAVINGS
ACCOUNTS

1447 So. 49th Court
CICERO, ILLINOIS 60650
Phone 656-6330

HOURS: Mon. 9-8; Tues., Thurs., Fri. 9-5; Sat. 9-1; Wed. Closed

SKIP'S Self Service LIQUOR STORE

5515 SO. DAMEN AVE. ALL PHONES WA 5-8202

DECEMBER — GRUODŽIO 1, 2, 3 D. D.

BABON VON KLUEG V.S.O.P. GERMAN BRANDY	Fifth \$3.89
OTARD IMPORTED COGNAC	Fifth \$4.98
COUSENER THREE STAR COGNAC	Fifth \$3.98
GRAIN ALCOHOL 190 Proof U.S.P.	Fifth \$4.89
CINZANO VERMOUTH Imported Dry or Sweet 33 oz. Bottle	\$1.89
MAMPE DIKTNER IMPORTED GERMAN LIQUEUR	Fifth \$4.98
CREME YVETTE LIQUEUR	Fifth \$4.98
LIEBFRAMLICH AUSLESE WINE 1964 VINTAGE	Fifth \$2.98
DUCAL RED LISBON GRAPE WINE	Fifth \$1.79
SOUTHERN COMFORT LIQUEUR	Fifth \$3.89

atidaryta gruodžio 2 d. Prisikė-darbu paroda Čiurlionio galeri-limo parapijos mažojoje audito-joje, Chicagoje, atidaroma šian-rijoje. Parodą surengė žurnalo "Motėris" redakcija ir admi-nistracija.

• Estų dail. Valdūro Motuso

Lietuviškas Restoranas — METROPOLIS
6538 So. Western Ave., Chicago. — Tel. 476-9009

Vienintelis lietuviškas restoranas su gerais patiekalais, kaip šašlykas, šnicelis ir kt., didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų gėrimų. Lietuviškos jaukių nuotalkų galėsite praleisti laiką, skaniai paval-gyti ir atsigalvinti.

Atdaras kasdien nuo 11 val. ryto iki vėlumos. Pirmadienį uždaryta. Visi prašomi atsilankyti.

Savininkai PETRAS IR ANTONINA KAUSAI

MAZEIKA & EVANS

FUNERAL HOME

THREE
AIR-CONDITIONED CHAPELS

Parking Facilities

6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-9600

EUDEIKIS

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

TRYS MODERNISKOS KOPLYCIOS

4605-07 South Hermitage Avenue
Tel. YArds 7-1741-2

4330-34 South California Avenue
Telef. LA 3-0440 ir LA 3-9852

PETKUS

TEVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYS MODERNIOS KOKPLYCIOS

2533 West 71st Street Tel. GR 6-2345 - 6

1410 So. 50th Ave., Cicero Tel. TO 3-2108 - 09

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GELINYČIA

Geriausios gėlės dži vestuvių, banketų laidotuvių ir kitų papuošimų

2443 West 63rd STREET
Telef. PROspect 8-0833 PROspect 8-0834

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO MR. NELSON SAVININKO

SAINT CASIMIR MONUMENT CO.

3911 West 111th Street

Didžiausias Paminklams Planų Pasirinkimas Visame Mieste

Telef. — CEDarcrest 3-6335

Vienas blokas nuo kapinių

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEPONAS C. LACKAWICZ 2424 W. 69th STREET 2314 W. 23rd PLACE Tel. REpublic 7-1213 Tel. VIRginia 7-6672	PETRAS BIELIONAS 4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572
ANTANAS M. PHILLIPS 3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401	POVILAS J. RIDIKAS 3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911
LEONARDAS F. BUKAUSKAS 10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. COmmodore 4-2228	JURGIS F. RUDMIN 3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138 — 1139
VASAITIS — BUTKUS 1446 S. 50th AVE. CICERO, ILL. Tel. OLYmpic 2-1003	LAWN FUNERAL HOME Sigmund J. Sutkus 7909 STATE RD., OAKLAWN ILL. TEL. 636-2320

Spygliniai ir Dvyniai

Redaguoja dr. S. ALIONAS

MADŲ AUKOS

Torontiešis "Daily Star" kolumnistas Gary Lautens teigia, jog didžiausi nukentėjėliai nuo nūdienių moteriškų madų yra kanadiečiai vyrai. Esą, jo žmona, grįžusi iš miesto, paskelbėsi jam, kad perkusi suknelę. Suknelė būsimoji šią naktį įvykstančiam priėmimui. Jis pasirašęs suknelę užsivilkė.

— All right, — ji sutikusi ir keletai minučių pradingusi už miegamojo durų. Netrukus vėl pasirodžiusi su nauja suknele.

— Nestovėk prieš langą, kas nors gali pamatyti tave, — įspėjė vyras. — Užsidėk ir likusią drabužio dalį.

— Tai yra viskas, — ji paaiškinusi.

— Ar tu negavai švarkelio prie šios suknelės?

— Ne.

— Bet gi tavo nugara yra nuoga iki juosmens.

— Aš žinau, — atsakiusi ji.

Tuo pačiu momentu pasigirdo barbenimas ir duris.

— Bėk į miegamąjį ir apsi-vilk! — riktelėjė žmonai, kuri tik sukikėnusi ir apsisukusi ant vieno kulnies.

Į kambarį supykėjęs iš lauko vaikai.

Priėmimo dar blogiau jautė-sis.

— Oh, boy! Jūsų žmona at-rodė stebuklingai! — vienas iš draugų, vardu John, pastebėjęs.

— Yes, — jis ištaręs, kone verkdamas.

Tada jis priėjęs prie žmonos ir paklausęs, ar jai nesalta?

— Ne, — ji atsakiusi. — Aš jaučiuosi labai gerai.

— Gal aš galėčiau uždėti jū-sų lengvutę skarelę per pečius?

— Nereikia.

Paskutinis pasiūlymas jau buvęs padarytas iš visiškos des-peracijos, išgirdus kažką ta-riant:

— Kokia tai baisi suknelė.

O jo žmona tuo metu dėvėjo Kanadoj dabar įėjusį madon, taip vadinamą "a two piece tweed suit".

Ir taip buvę visą vakarą: vienas komplementas po kito, viena pastaba po kitos.

Kiekvieną kartą, kai jo žmo-na atsisėdėdavusi, modernioji suknelė pakildavusi daug aukš-čiau kelių, ir jam tekėdavo žvilgs-nius mėti į ją, kad susipras-stų, kas atsitiko, ir kad, bent kiek galint, pasitaisytu.

Gi kada žmona jau stengda-vusi kiek nors pridengti kelius, tada atrodydavo, jog jos nuga-ra dar daugiau apsinuoginda-vusi.

Sėdint ir šokant, jis uždėjęs savo gerai nuaugusią ranką ant žmonos pečių, stengdamasis, kiek galima daugiau, uždengti pečių ir nugaros nuogumą. Jis

Geriausias būdas išvengti indų plo-vimo yra nupirkti žmonai tokius brangius indus, kad ji bijodama, kad tu jų neišdažytum pati juos plautų.

Išmuše iš kojų

Br. Raila jau kelinti metai stebi gražiausias Chicago suk-nelių modeliotojas, šiais me-tais, žiūrėdamas į jų nuotrau-ką "Dirvoje", skundžiasi:

"Jų suknelės mažiausiai ke-turiais inčiais per ilgos. Pasku-tinė miniskirts ir sheet - skirts maža buvo visai netokia. Jei būtų bent per pėdą trumpesnės, tada gal pagal citatos idėją ir parodytų kokį nors visai kitą menišką plėmą".

Taip jau būna, kad ir seną vilką gražios kojos išmuša iš vėžių.

Vienas sudarė komitetą

"Naujienos" rugsėjo 27 d. buvo įdėjusios pranešimą apie Vilniaus dienos minėjimą, ku-riam rengti buvo sudarytas ko-mitetas. Po pranešimo seką toks parašas: Valerijonas Šim-kus, Minėjimo Vykdomasis Ko-mitetas.

Išsigando šliūpo pylos

"Naujienose" lapkričio 4 d. straipsnyje "Quo vadis, Katali-kų Bažnyčios vadovai!" rašo:

"Skaitai žmogus tokį straips-nį ir pagalvoji, kaip būtų gerai, kad atsikeltų iš numirusiųjų se-nelis šliūpas. Jis tikrai užduo-tų reikiamos pylos mūsų Katali-kų Bažnyčios vadovybei ir vie-tos klebonams".

Matyt, norėdami, kad ta py-la būtų švelnesnė, kai kurie ku-nigai ir krikščionių atstovai pradėjo "Naujienose" bendra-darbiauti.

PATRIOTIZMAS IR REALIZ-MAS

Juozė Vaičiūnienė Giedros šven-tėje Chicagoje net ir pro pub-likos stebėjimus išrėžė pelenuo-tą ano šimtmečio mintį apie pa-triotizmą, į miltus sumaldama Ameriką. Bet prelegentė šiose sąlygose, o ir pats laureatas at-rodė vistiek labiau pageidauja nepatriotiškų dolerių, negu pa-triotiškų litų.

Draugulis Lietuvoj

"Šluota" rašo apie tarybinius herojus:

"Trys berniukai susitarę Vieną seifą atidare. Ką sumanė — pirkto, gėrė, Kol milicija nutvėrė.

Draugutienė iš Drašūnų Drašiai gyvė savo sūnų: — Vaikas žygdarbiu padarė! Net be rakto atidarė".

RUTULĖJIMAS

Dr. V. Litas rašo "Drauge":

"Yra tam tikras sutvėrimų masyvumų dėsnis: masės didėji-mas sutvėrimą artina prie ru-tulio formos, pvz. voras, žmo-gus, dramblys, banginis, mėnu-lis, žemė, saulė. Šitie pavyzdžiai rodo masyvumo didėjimą ir kartu artėjimą prie rutulio for-mos".

Mes čia pridėdame tokį vie-ną rutulėjimo pavyzdį.

LIGA IR ŽMONA

Pas gydytoją ateina žmo-gelis apmokėti sąskaitos už žmo-nos gydymą.

— Kaip matai, išvariau tavo žmonos lėgą, — sako daktaras.

— Tiesa, tai tiesa, pone dak-tare, bet gaila, kad drauge su jos lėga išvareį ir mano žmoną.

Amerika skina vaisius nuo obels, kurie išaugo investavus kapitalą užsienio šalyse.

NUGERIANTIEJI IR SVEIKATA

RASO EPIKURININKAS

Kažkoks hedonistas ilgą lai-ką atkakliai pirsio ir įrodinėjo, kad alvudinė gira yra daug sveikiau gerti, negu prancūziš-kas konjakas.

Pagaliau dr. Adomavičius spalio 18 d. "Draugo" "Kelias į sveikatą" skyriuje įrodė, kad ne gira, o konjakas yra aqua vitae. O jis ten sako: "Vienas kitas stikluukas svaigalų nieko ausiūstyn kojom neapvers". (Nuo keleto, dažniausia, tik ant šo-

ir kvapo, bet ir dėl jo sveika-tai naudingumo". (Dėl to visi geriantieji jį garbina. — Epik. pastaba.) "Nepastebėjau (dr. Areff) savo praktikoje dėl al-koholio vartojimo alkoholikais tapusių žmonių". (Dažniausiai alkoholikais tampa nuo geros. — Epik.)

Dr. P. Dudley: "Viena ar dvi uncijos konjako, degtinės ar ro-mo po kelių minučių sustabdo krūtininę skausmus". (Juo dau-giau uncijų, juo geriau sustab-do. — Epik.)

Hipokratas ir Sir W. Osler, M. D. sako: "Per tūkstančius metų svaigalai buvo vartojami liguistiams seneliams ir pasi-lpusiems žmonėms stiprinti". (Reikėtų į medicare įtraukti. — Epik.)

Dr. J. S. Wright: "Užsikim-šus arterijai, alkoholis laisvai duodamas kas 3-4 val. po 1-2 uncijas". (Kas laisvai ima nors po 2 uncijas į dieną, tam arterijos niekad neužsikimsa. — Epik.) Dr. E. P. Long: "Vidutiniai girtuokliai (o tokių daugiausia yra — Epik. nuom-o-nė) po širdies atakų gali gyven-ti ilgiau". (Apsimoka imti po unciją kitą į dieną. — Epik.)

Pagaliau išklauskime balso ir tų, kurie pastoviai ir laisvai, be jokio gydytojų prirašymo, po keletą uncijų paima per dieną.

Kai kurie jų dainuojami pos-mai, sukurti dar mūsų protėvių ir perduodami iš lūpų į lūpas, turėtų būti įrašyti į plokšteles ir perduoti Lietuvių archyvai.

Grazų pasauli Dievas sutvėrė, Visi jau mirė, kurie negėrė. Gerkim, brolieliai, gerkim su

saiku, Kas mažai gėrė, mirė ne laiku.

ŽMONA IR LAIKRODIS

— Tuoju po vedybų aš ban-dydavau pažadinti savo vyrą rytmetyje, pabučiudama jį.

— O dabar?

— Po trijų mėnesių jis nus-i-pirko žadintuvą.

MISIOS IR TAUTISKUMAS

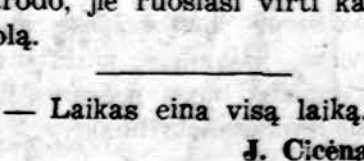
Kartą Romoje šv. Mišios bu-vo aukojamos Etiopijos apei-gom. Būgnams pradėjus dundė-ti, vienas vyskupas paklausė šalia sėdintį:

— Kas ten dedasi?

— Man sunku matyti, bet, atrodo, jie ruošiasi virti kardi-nolą.

— Laikas eina visą laiką.

J. Cicėnas

Žiemos metu reikia saugotis, kad pavojingai neišsimaudytum plono ledo tvėnkiny, bet ir degtinėje.

Piliečio maudymosi savikaina

Rudenį, jeigu tu negyveni kur nors Los Angeles ar kitur, žmo-gus nebegali įlįsti į kokį Michi-gan ežerą ir todėl tenka daug-giau džiaugtis vonia. Tos pa-čios bėdos ištinka ir brolius Lietuvoj, kuriuos, tenka pasa-kyti, vyresnysis brolis ir šiaip jau visada gerai mado ir kom-partija trina nugaras. Žodžiu, reikia naudotis pirtimi, o apie tarybinės - pirties atsiekimus praėjusių metų "Tiesa" spalio 31 d. šitaip rašo:

"Kompartija nutarė pirtis įjungti į socialines lenktynes. Ką tai reiškia, suprantate? Per-nai mūsų darnus kolektyvas prausė sau piliečius ir tiek. O šiomet reikės vykdyti įsiparei-gojimus, taip sakant, su tuo pačiu vandens kiekiu išmaudy-ti daugiau klientų. Taigi, kiek-vieno piliečio numaudymo savi-kaina — pagrindinis mūsų ro-diklis. Jeigu norit gauti vėliau į premiją, tai dirbkite su kūry-bine ugnele! Aišku. O dabar pasisakykite..."

— Kad anglis smulkios, tai iš kur ta ugnelė. Krosnys vos rusena. — nepatenkintas sumur-mėjo Dūmelė.

— Kol nenupirksit naujos šluotos, aš įsipareigojimų ne-vykdysiu, — pareiškė Vantelė.

Kasininkė Vanda iškabino įsi-pareigojimus matomoje vietoje. Prasidėjo jų vykdymas.

Vakare direktorius vėl sušau-kė visus į vonią. Aptarti rezul-tatų.

Buvo išklaudyta Vantelės ata-skaita.

— Maudosi žmonės, kaip ir pernai, — pranešė jis. — Pila vandenį sau ant galvos be saiko, taškosi pasgardžiuodami...

— Vadinasi, apie savikainą visai nepagalvoja, — sunerimo Garas.

— Negalvoja, — pritarė Van-telė.

— Reikia, kad kiekvienas be-simaudantis įsisąmonintų savo uždavinį maudymosi metu,

— suvesdamas pasitarimo re-zultatus, pareiškė direktorius.

— Kodėl taip nėra? Todėl, kad neskaito mūsų įsipareigojimų. Nusiperka bilietą ir leidžia tiesiai į pirtį. Rytą išpausdinsime ir drauge su bilietu mūsų įsiparei-gojimus įteiksime kiekvienam klientui.

Šita priemonė irgi nepadėjo. Pašlijusią padėti išgelbėjo Vantelė su Dūmeliu. Eiliniame pasitarime jie išklė toką min-tį: norėdami sutaupyti vandenį, turime sumažinti jo tiekimą besimaudantiems...

Sekančią dieną pirtyje nevei-kė nė vienas dušas.

Vandens sunaudojimas smar-

kiai sumažėjo. Kūrikas sutaupė daug kuro ir gavo premiją.

Laimėjimo paskatinti, Dūme-lė ir Vantelė kasdien pradėjo rodyti didelį išradingumą. Besi-maudančių kantrybę jie sekino įvairiausiais būdais. Dūmelė už-darė vandenį.

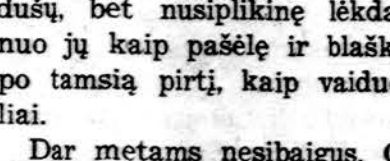
Bet atsirado ir tokių užsispy-rusių, kurie griežtai reikalavo vandens, grąsino skųstis, rašyti. Pirtininkai sugalvojo juos taip kankinti: leido vandenį plona srovele arba lašais iš krano la-šino.

— Kol vonelę prisunksit, jū-sų odą muilsa pergraus, — pa-tenkintas savo išmone, trynė rankas Vantelė.

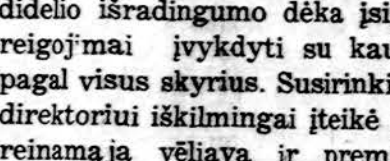
Didelę naudą davė ir kasini-nės pasiūlyta priemonė. Maudy-mosi įkarštyje staiga užgesin-davo pirtyje šviesa. "Taisyda-vo" tol, kol kantrybės netekę klientai spaudavo ir eidavo ieš-koti drabužių. Dar efektyviau pirties užtemdymas veikė su Dūmelės papildymu — užgesus šviesai, kranuose išjungdavo vandenį, o iš dušų paleisdavo verdantį. Piliečiai puldavo prie dušų, bet nusiplikinę lėkdavo nuo jų kaip pašėlę ir blaškėsi po tamsią pirtį, kaip vaiduok-liai.

Dar metams nesibaigus, Ga-ras raportavo, kad didžiulių viso pirties kolektyvo pastangų ir didelio išradingumo dėka įsi-pareigojimai įvykdyti su kaupu pagal visus skyrius. Susirinkime direktoriui iškilmingai įteikė pe-reinamąją vėliavą ir premiją.

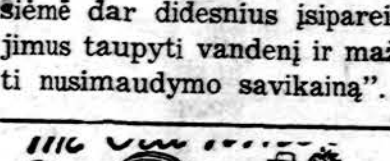
Viešai pagirti Garas, kasininkė Vanda, Dūmelė ir Vantelė pri-siėmė dar didesnius įsipareigo-jimus taupyti vandenį ir maži-ni nusimaudymo savikainą".

Čia irgi vienas iš tų dr. V. Lito minimų apvalėjančių žmonių.

Čia irgi vienas iš tų dr. V. Lito minimų apvalėjančių žmonių.

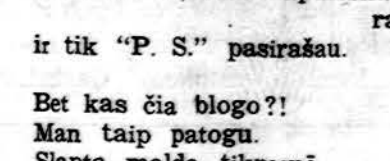
Čia irgi vienas iš tų dr. V. Lito minimų apvalėjančių žmonių.

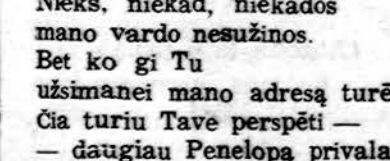
Čia irgi vienas iš tų dr. V. Lito minimų apvalėjančių žmonių.

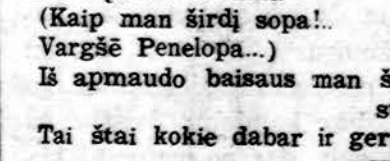
Čia irgi vienas iš tų dr. V. Lito minimų apvalėjančių žmonių.

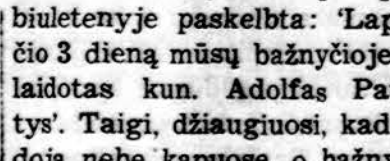
Čia irgi vienas iš tų dr. V. Lito minimų apvalėjančių žmonių.

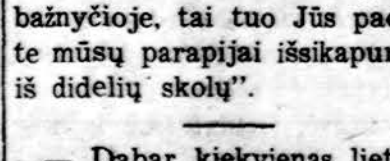
Čia irgi vienas iš tų dr. V. Lito minimų apvalėjančių žmonių.

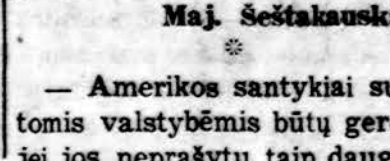
Čia irgi vienas iš tų dr. V. Lito minimų apvalėjančių žmonių.

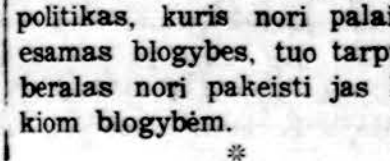
Čia irgi vienas iš tų dr. V. Lito minimų apvalėjančių žmonių.

Čia irgi vienas iš tų dr. V. Lito minimų apvalėjančių žmonių.

Čia irgi vienas iš tų dr. V. Lito minimų apvalėjančių žmonių.

Čia irgi vienas iš tų dr. V. Lito minimų apvalėjančių žmonių.

Čia irgi vienas iš tų dr. V. Lito minimų apvalėjančių žmonių.